

[קח] הוֹזֵר א' בְּזוּהַר נח (סב א) דמין
 מועיל תשובה והיינו כי טיפי
 זרע נמשך מהמוח ופגם בטיפי מוחו . והתשובה
 הוא בלב כמ"ס ולבבו יבין ושם ולכך א"א
 לתקן על ידה החכמה שהוא למעלה ממנה .
 רק לריך תורה שהוא טבלות חכמה שלמעלה
 כמ"ס בבר"ר (פר' יז) והיא ג"כ במוח [ונקרא
 יש כנודע בגימ' קרי וכמ"ס במק"א בזה]
 לב נשבר להיות ממש כאין שהוא בכח
 כנוד שלמעלה עוד וזה מועיל וכמ"ס פני ה'
 בעושי רע הוא עון זה שנקרא כן להכרית
 מארץ וגו' כמ"ס ועמך כולם וגו' שירושת
 הארץ הוא רק לצדיק דהיינו שומר הברית
 וא' לעקו וגו' תפלה הוא עלה עד להכרית
 מארץ [שהתפלה שרשה במלכות שהיא ארץ
 העליונה . ופגמו הגיע לה כענין הי' ללך ממש
 דוגמת הכל עושה מה שהוא עושה אם לטוב
 אם להיפך ח"ו] אבל להיות קרוב לה' הענה
 שבירות לב ואת דכחי רוח וגו' . וכן נא'
 במזמור כאשר בא אל בת שבע שנתקן על
 קלקול הברית [שהוא בתולדה כמ"ס כי ילך
 וגו' מנעוריו לכך ביקש לב טהור ברא ובריאה
 הוא חדשה עתה תלמח יש מאין] כי לא
 תחפון זבח וגו' [היינו תשובה כענין כל הזבח
 ילכו ומתודה כו' (סנהדרין מג רע"ב)] זבחי
 אלהים רוח וגו' :

[קס] ובעקבי משיח מתגבר מאד עון זה
 וכמ"ס בס' ר"ח כי כמעט
 אין אדם בדורו שניצל . כי כל הנפשות שיאלו
 עד אברהם אע"ה טוטעו בזרעו אח"כ כמש"ל
 (יבמות סג .) ע"פ ונברכו בך כל גווי הארץ

לשון הברכה [זהו נא' לטעם על ההודעה
 מסדום שגם הם נברכו בו והיו לריקים הכנה
 יתירה לשיחוקנו כמ"ש הארז"ל שהם היו
 יוצאי מצרים. וטוע דרשת רז"ל (ויק"ר פ' כג)
 ע"פ גוי מקרב גוי. וגם ידוע דגלות מצרים
 הי' בעבור אברהם לכך הוא התפלל עליהם
 ועי"ז נתקנו בעתיד] ולכך נקרא אב המון
 גוים אב ממש לכל הגוים. והיינו כי ב'
 אלפים הוא סבוב שלם בצריאה כמ"ש בב'
 נברא העולם וכמ"ש במק"א על מאמר רז"ל
 דתורה קדמה ב' אלפים שנה לעולם. ולכך
 אז"ל (סנהדרין לו.) ב' אלפים תהיו כו' שבכל
 חלק היו כל הנפשות הראויות ללאת. דתהו
 עד לאע"ה. ודתורה בזרעו עד משיח שיכלו
 כל הנשמות שבגוף כמ"ש יבמות (סב.) ויהי'
 פעם ג' בתכלית השלימות בדורו של משיח
 המתחיל בב' אלפים השלישים. והנה ג' דורות
 שקדמו לאע"ה מנו בפ' חלק שאין להם חלק
 לעוה"ב והיינו לתוקף הרע שנתגבר עליהם
 וזה לעומת זה כאשר יתוקנו הם ג"כ בתוקף
 גדול. וסדום הם דור יציאת מצרים כנ"ל
 ודור הפלגה הם דור עולי גולה ג"כ מארץ
 שנער ואז"ל (ברכות ד.) שהיו ג"כ ראויים
 לגם כביאה ראשונה. ודור המבול הם דור
 משיח בעלי ביאה שלישית ולכך מתגבר עון
 דדור המבול ביותר. [וג' אלו הם ג"כ עד
 כלל ג' סדרי ב' אלפים הנז' ואכמ"ל]:

[ק"י] ב"ר תולדות האדם הוא מן הש"י [שע"כ
 א' צריש חטנית דמפתח של עקרות
 רק בידו] כמ"ש ממני פריך נמצא משא"כ אל
 אחר אסתרים ולא עביד פירין כדאי' בזהר

וכ"א בקידושין (מ.) עבירה אין לה פירות.
 והנה גם רוחין ושו"ל שטולדים מהולאת ז"ל
 הם נקראים תולדותיו כמ"ש בזהר (ח"א נד ב)
 ע"פ געמי בני אדם. וידוע מפי עליון לא
 תלא הרעות ונא' לא יגורך רע וא"א דמה
 שנקרא רע יהי ממנו. וע"ז נא' לא אירא
 רע כי אתה עמדי ואע"פ שאלך בגיא ללמות
 דהיינו גיהנם וכמ"ש עירובין (יח:) וסוטה
 (ד:) דעל פגם הברית לא ינקה מדינה של
 גיהנם. ע"ז ח' כי באש ה' נשפט ואז"ל
 (שוח"ט תהלים מזח) תרד כל אומה ואלהיה
 כו' ר"ל הנותן לה כח לעשות חיל. ועליו
 נאמר כי הוא הנותן לך כח ונא' כי גם כל
 מעשינו פעלת לנו. זהו אתה עמדי (כמוש"ש)
 יעי"ז הגיהנם שהוא של אש דהיינו מדרגת
 היראה כמ"ש בחגיגה (יג:) נהר דיטר מויעמן
 של חיות יורד על ראש רשעים בגיהנם. ואית
 יראה רעה שהיא רעועה לאלקאה בישיא.
 וע"י כי אתה עמדי נהפך ליראת ה' ויראת
 הרוממות המביאה אדרבא לשמחה. כמ"ש
 בתרבות"ר רפ"ג וכמ"ש וגילו ברעדה ואז
 כבר ניתקן וקיבל עונשו בזה כי זה מסיר
 היראה כמ"ש ברכות (כב.) וכן היראה מסיר
 עון זה כמ"ש ירא את ה' וסור זרע וכמ"ש
 צפ"ג דנדרים (כ.) ע"פ ובעבור תהי
 יראתו וגו':

[קיא] בעקבתא דמשיחא העיקר הוא
 רק להושיא יקר מזולל

ורק במקום יל"ה ותגבורת שנות משם יקמך
 דייקא ע"י תשובה כמ"ש בחלק (לח.) בן
 דוד בא בדור שכולו חייב. ונפש כזה הוא
 מחלקו של משיח וכן דוד המע"ה נקרא שהקים

עולה של תשובה . כידוע דכנס"י רגליה
 יורדות כו' ר"ל . ובעקבי משיח הנפשות מן
 הרגלין ושם תגבורת הרע והיזר . ולכך דור
 של נפשות כאלו דייקא יזכו למשיח כמשל
 (בר"ר פ' ט) טוב מאוד זה ילה"ר . וכן משיח
 עלמו נולד ממקום כזה כידוע מ"ש במדה"ג
 וירא על צנות לוט ולוט שהם שורש כח
 היז"ר ומשם נלמח שורש בן דוד . והיינו
 שזהו הכליה השלימות שיהי' אז שיתהפך שורש
 הרע לטוב שזה שמיטת היזר דא' בכוכה (נב).
 והוא הנפש האחרון שבגוף והיותר סמוך לרע
 בכל מיני תוקף . ובעוה"ז הדורות הולכים
 ומתקטנים אבל אז כשיתוקן יהי' בטוב סוף
 מעשה במחשבה תחלה בסוד החיות רלוא ושבו
 כמראה הבזק שנומקום שפוסק משם חוזר
 ומתחיל להאיר ונעשה זה ראש ונתהפכו
 תחתונים למעלה וכמשל"ל (פסחים נ) . עולם
 הפוך ראיתי :

[קיב] **תאות** היזר של האדם הוא מתוקף
 התאוה של או"א בעת הריונו
 וכמ"ש דוד המע"ה במזמור כאשר בא וגו'
 הן בעוון חוללתי וגו' וכמ"ש במדה"ג וירא
 (קי"ב א') שהמקדש עלמו בשע"ת לא מסתפו
 בניו מילה"ר ולכך בת כהן שזינתה את אביה
 היא מחללת ואפי' הוא בג"ע דנין אותו על
 דבר זה . ולכך נראה ליוסף דיוקנו של אביו
 שלא יחטא . וכשהאב קבל עונשו ונתקן שם
 אז הבן מתעורר בתשובה בעוה"ז וכן להיפך
 ע"י תשובת הבן ותיקונו ליזרא דעבירה
 מניחים לאו"א בג"ע . ולכך בעת המילה
 שהוא תיקון הברית והתאוה אומרים ישמח
 אביך ואמך וגו' . וזה בכלל האב זוכה לבט

בחכמה כי אין אדם עובר עבירה אל"כ נכנס
 בו רוח שטות :

[קיג] פרי' צדיק הוא עץ חיים וכמ"ש בב"מ
 (פה.) גבי צרי' דר"א בר"ש אף
 שהי' נראה לא כן. דבוודאי הצדיק נוליד
 גפשות יקרות [וע"ח היינו תורה שהוא אי'
 עם הגפשות] ועד"ז ג"כ מ"ש הארזי"ל ברוחין
 ושו"ל שהוליד אדה"ר היו דור שעבוד מזרים.
 וכן י' טפין שילאו מיוסף הם י' הרוגי מלוכה.
 רק שצריך לזה לוקח נפשות חכם דבחכמה
 אחברירו ולוקחם מן הרע. ולפעמים הוא
 ע"י איזה ח"ח צדור כנ"ל מפ' הפועלים
 בבנו של ר"א בר"ש. ולפעמים הוא ע"י
 הקב"ה בעלמו שנקרא ג"כ לוקח נפשות
 במשפט בצרכת המזון לאבל. וע"י מיתח
 האב שנקרא הש"י לוקח נפשות הוא ג"כ
 לוק"ג נפש בנו [וכן נפשות העשוקות ר"ל]
 ועושה ממנה עץ חיים [ולפעמים הוא על אותו
 דרך דבגמ' שם דקרי לי' רבי ונותן בלב
 כנ"א להסמיכו ברבי ולהגדילו ועי"ז מתגדל
 אח"כ באמת. ואז גם רבי שקרו לו אז ודאי
 לא לשוא הי' כי כשנתגלה האמת אז נראה
 כי גם תחלה הי' כן רק שהיה בהעלם כי
 מאריה בישא גיריח טבא לא נפיק. ותדע
 דאי' שם לא שזה גדול מזה כו' ואע"פ שהי'
 רועה ונותן תחלה מ"מ לא תזכרנה ראשונות
 רק הי' גם בתחלתו טוב וגדול כמו בסוף
 וע"כ כו' זה בגמ' :

[קיד] בי' שהוא ח"ח הוא לוקח נפשות
 ונולקט ניצולות מנפשות קדושות
 שנתפזרו בעומקי ההום רבה. ע"י לימוד תורתו
 כל דבור של תורה מוליא אותם השייכים לו

וכמ"ש ולקח נפשות חכם . וגם נפשו עלמו
 כמ"ש (מ"ר ריש פתי' איכה) המאור שבה
 מחזיר למושב . אבל בזה יש מדרגות שלפעמים
 כשהיא בעומק רע ר"ל ב"כ עד שנחבשה
 ונשקפה שם שע"ז א' אין חבוש מחיר עלמו
 וע"ז א' ולרשע וגו' וכן א' (יומא עב:) לא
 זכה נעשית לו כו' שע"י הד"ת לוקח נפשות
 ומכניסם ג"כ בעומק רע ר"ל . אף דמ"מ
 לסוף כשיחקן הוא מרויח דעולה ועולים עמו .
 אך לפי שעה נא' ע"ז ופושעים יכשלו גם
 דייקא שע"ז הרע מתגבר . רק לפעמים גם
 לזה יועיל תורתו כשמזיל עי"כ איזה נפש
 שהוא בחיים ואותו נפש מתגבר על יצרו
 ויוכל להצילו וכמעשה דתלמיד א' בתדבא"ז
 (סו"פ כב) שלא הי' יכול להציל עצמו בתורתו
 רק הציל נפש האשה [שהיתה ג"כ נפש גדולה
 שהיתה יכולה להבין כשראתה אותו לומד שהוא
 כמלאך ומסתמא האמת כן מדמזכר בתדב"א
 א"כ ידעה בטובן של מלאכים] ואח"כ היא
 הצילתו . ועמקי רע נקרא רע בתאות רעות
 וכל ס' משלי מלא מזה וגא' שומה עמוקה
 זונה . ולכן א' בעירובין (יח:) אפי' דומה
 למשרע"ה שקיבל תורה מהר סיני לא ינקה
 מדינה של גיהנם ר"ל שאין יכול להתיר עצמו
 מבית האסורים ע"י תורתו . אבל יכול ע"י
 אחרים הבאים מגירא דילי' . וכן אחר שנא'
 לו ולרשע וגו' ניזול ע"י ר"מ שלמד תורה ממנו
 והוא חיקן והציל נפשו מדינה של גיהנם :

[קמ"ו] **כשמחד"ש** דבר בתורה נריך שלא
 יהי' מזד שום גיעה
 בלב שרונה כך או להתפארות או לחלוק על

דברי זולתו וכיוצא. רק מזד התשוקה לידע
האמת ואז אפי' טועה נקרא ד"ת ודברי
אלהים חיים שהרי מזכר בתלמוד דברי הטועים
ושגדחו מהלכה שגם ההו"א הוא ד"ת. שכך
יסד הש"י מושכל ראשון ואח"כ הגיע לאמת
וגם המושכל ראשון הוא מהש"י ודא"ת. אבל
כשהוא מזד הנגיעה אז אינו נקרא ד"ת כלל.
כמ"ש בירבעם המודש אשר בדה מלבו ובודאי
הוא דרש להם איזה דרש ולימוד שחג האסיף
הוא בחשון. רק לפי שהי' מזד הנגיעה
לעשות נגד צ"ד שבירושלים נקרא אשר בדה
מלבו ולא נאמר בזה אלו ואלו דא"ת. וכן
דואג עשה הכל עפ"י התורה בדעתו כי ראש
הסנהדרין הי' והוא הורה עמוני ואפי' עמונית
עפ"י הלכה שבדעתו שהרי אשתיקו גזרו
(כמ"ש יבמות עז.) וממילא א"א שיהי' דוד
מלך והוא מפסולי קהל ודע. למורד במלכות
וכן לאחימלך. ושאלו אע"פ שהי' סבור ג"כ
כן הוא הי' בטעות ונקרא באמת בחיר הי'.
אבל דואג ד"ת אלו נבעו מלבו מזד הקנאה
ואלולי נגיעה זו לא הי' טועה. באופן זה
נעשים ד"ת סס המות ר"ל שנאבדו מן העולם
כי אין זה נקרא ד"ת באמת כלל רק למראית
העין [ואין בכח ד"ת אלו להוציא נפשות
כלל כענין אל אחר אסמרים ולא עבד פירין.
והיינו כמ"ש (חגיגה טו:) ובפ' חלק (קו:)
מי זזטר כו' אלא רחמנא לבא בעי. ור"ל
שהחכמה שבמות יהי' מחוברת עם הבינה
שבלב יחד והחכמה יהי' יוצאת מן הלב וזה
ע"י הדעת המחבר חו"ב משא"כ אל אחר
אין בו דעת כמש"ל אות ק"ז וע"ז א' (ויק"ר
סו"פ א) ס"ח שאין בו דעה כו'] :

[קמז] ע"י הטעיות שיש בד"ת שטועה ואח"כ עומד על האמת שזה קרא ישע"י מכשלה כמ"ש בחגיגה (יד.) דר"ל ד"ת עי"ז לוקח אותם נפשות דהולאת ז"ל שבאים מלד יזה"ר שקראו ישע"י. מכשול כמ"ש בסוכה (נב.) והוא בפר' הלדיק אבד שנדרש על עון זה כמס"ל אות מ"ה. ומכשול היינו לפני עור באין רואה. וכן זה במלום לילה [ומדרך עמי ודרך בכל מקום רומז על דרך גבר בעלמה וכמ"ש בצרכות (יא.) מבליכתך בדרך וכן על ד"ת וכמ"ש בריש קידושין] ובודאי אין הש"י עובר אלאו דלפני עור לא תתן מכשול [ועי' בצ"ק (כט.) פלוגתא אי נחקל פושע ובמק"א בארנו דכ"א דבר כפי שרשו ר"מ לשיטתו] (בגיטין נב. והוריות יג.) דדברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ואכמ"ל] רק הוא כדי לעמוד על ד"ת להוציא יקר מצולל ואז ד"ת נקרא מכשלה טקבא לגבי מכשול דכר זמקבלת הנפש העשוקה ההוא שהוא המכשול ומוציאתו לאור ולקדושה שגם בה נארע מכשלה והעמדה על האמת אח"כ דייקא עי"ז כי אין אדם עומד בו' בענין אחר עי"ז העלה המכשול. ודייקא ישע"י קראו כן ונתנבא הרימו מכשול וגו' שהוא עמד ע"ז כנודע דברית הלשון וברית המשור מכוננים דלכך בתורה מתקנים חטא המשור כמס"ל אות ל"ז וק"ז וכן לשון רז"ל בצ"מ פיו הכשילו ובגיטין (מ.) אכשלי' פומי' לבר דרומא אע"פ שה"י מויד קראוהו [וכן בהוז"ל הוא מהרהר ורולה שלא יבוא לידי הוז"ל] מכשול כי הוא מהש"י כמ"ש ומה' מענה לשון ומודמן לו בפה מה שאינו רזה לדבר כלל

כנודע בכ"מ. וזוה נכשל ישעי' כמ"ש כי איש
 טמא שפתיים אנכי וכז"ש ב'צמנות (מט:): כי
 מטא להדי פומא כו' בשביל שדבר רע על
 בנ"י ונפשות ישראל הם עלם התורה נמלא
 הוא טעות בד"ת. ואמנם באמת הוא ח"ו
 לא נכשל רק לשעה שהרי מ"מ נקבעו דבריו
 בספר והם דברי נבואה מפי הש"י. רק
 טעות למראית העין לכך הי' עונשו ע"י מנשה
 שטען נגדו שנכשל בד"ת כדל"י התם ואע"פ
 שבאמת לא נכשל:

[קיו] **כ"ר** מי שנקי מחטאי התורה לריך
 שמירה יחירה בעיני כעס ורליחה
 שהוא עלול להם וכידוע דלא תרנח ולא תנאף
 הם ב' הפכים והם ימין ושמאל ברע. [וכמו
 ששמעתי על ירבעם בן נבט שנקרא אפרתי
 דר"ל שלא ראה קרי מימיו ושם אמו לרועה
 היסוד שלו כעס]. וכל זרעא דיוסף הם שומרי
 הברית כנודע ורליחה שכיחה שם כמ"ש
 במכות (י.). בגלעד שכיחי רולחים. בשכם
 שכיחא רולחים. ובצ"מ (פד.) שהפרו משופרי'
 דר"י וידוע שופרי' ויופי החואר בכל מקום
 הוא על שמירת הברית וכמש"ל אות ז"ו
 ואח"כ נאמר עליו דאתי מזרעא דיוסף ואח"כ
 הענין שאירע לו מריש לקיש [כמנהג רז"ל
 בגמ' בכ"מ מחוך שבו ובמקום גדולתו שם
 אמה מולא ג"כ מה שנראה קלת היפך כי
 תורה היא וללמוד לריך וכמו כן גם בתנ"ך]
 שהוא מלך הרתחא דרבנן שהיתה גוברת בו
 שלא רצה למחול. וגם גוף ההענשה שהי'
 רגיל בה ר' יוחנן כמ"ש בב"ק (קיו.) עם
 ר"כ דבר זה הוא ג"כ למי שהוא בטבע כן
 כמ"ש בשלהי שבת (קטו.) מר נמי עניש

וקטיל. ואע"ג דרתחא דרבנן הוא טב בכל
 סטרין כמ"ש בזוהר (ח"ב קפב ב) וכ"א
 בהעניח (ד.) דאורייתא מרתחא ל"י מ"מ
 כפי הנראה דשם לא הנליח רתחי' ומאי
 סליק ב"י. ולפי שקרא לר"ל ליסטאה דהיינו
 רוח ולפי שאסור להזכיר לבע"ת מעשו
 הראשונים לכך הוא ג"כ נודמן לו ענין כזה
 עלמו ע"י מה שמזכירו נענש על ידו ועי"ז
 בא מזה הגרס מיתה לעלמו כמו שגרס לר"ל.
 [ונראה מה שלא רצה למחול כי הרגיש שקרב
 קילו וחשב דנדחה מפני גברא ובוודאי ר"ל
 ימלוך נוחתיו וכבר חייו קודמין וזוה א"י
 למחול כדאשכחן בר"ח ביומא (פו:) והוא
 חישב זה להלל חייו אבל נורא עלילה על
 בכ"א חשב לו זה לקלף חטא ואדרבא זה גרס
 לו ההיפוך ור"א בן פדת מלך תחתיו]:

[ק"ח] **ב"י** שהוא ת"ח שאפי' שיחת חולין
 שלו צריכה לימיד כמש"ל (סוכה
 כא:) אז יש בו כח גם בשיחת חולין לתקן
 כפשות שהוא ממש ד"ת וכמו שא"ז"ל (עירובין
 נד:) שכל שיחתן תורה וכמו שהנ"ל בתורה
 כמה ספורי מעשיות וכן בתלמוד כמה דברים
 נראים כסיפורי חול והם תורה ממש ככל
 דברי תורה. וכל הגדול מחבירו ביחז חולין
 שלו גדולה מהורה של חבירו כמ"ש (בר"ר פ' ה)
 יפה שיחתן. של עבדי אבות מחורתן של בניס
 [ולא היחה מעלת אליעזר רק מעלת אברהם
 לכך קראו עבדי אבות וכמ"ש (יומא כח:)
 דמשק דולה ומשקה מחורת רבו כי מה שקנה
 עבד קנה רבו וכל ד"ת שהי' לו הכל נקרא
 חורת רבו] ואי' זה בסוכה (שם) בשיחת ר"ג

בסוכתו . ונראה מזה דבסוכה ע"י שהם בללא
 דמהימנותא זוכים להיות כן ושם קראו לשיחת
 חולין עליהו ומלינו צפ" חלק (ק.) ועליהו
 לתרופה להתיר פה עקריות דהיינו הולדות
 כפשות חדשות הוא ע"י חדושי תורה שבשיחת
 חולין שלהם וכן להתיר פה אלמין הוא ג"כ
 ע"י ד"ת וכמ"ש מרפא לשון עץ חיים וכמ"ש
 במ"ר דברים רפ"א :

[ק"ט] ב"ר הספורים שבחורה ובגמ' מדברים
 מופלאים שנעשו . שם עלמו יש
 הכח לעשי' ההוא כי כל ד"ת חיים וקיימים
 ושם יש המיות לאותו דבר וכמ"ש בתיקונים
 סוף תיקון ג"ה כי מפסוק והמכתב מכתב
 אלהים הוא ילא שם הכותב . ומפסוק ה'
 אלהים נתן לי לשון לימודים וגו' שם הדורש .
 ובס' עבודת ישראל פ' חיי מפסוק ואבא היום
 אל העין שפירש"י היום ילאתי והיום באתי
 יולא שם לקפילת הארץ . וכן ידוע מפסוק
 של הכאת סטרים יולא שם לפעול כן . ובדרז"ל
 (ברכות ה :) יהב לי ידא ואוקמי' דר"ת
 "יהיב" לי . ידא הוא שם הפועל כן . וכן
 הרבה בס' שימוש תהלים ושאריו . כי כל שם
 הוא כמו מפתח לאותו חדר . והראשון שפעל
 אותו דבר הוא שמלא זעמד על אותו מפתח
 ומסרו לרבים שנהג בו טובת עין והם גניזין
 בתורה ובלשון חכמים שכל חמדין טבין גניזין
 שם . ואם ריק הוא ממך למה שאין אתם
 יגיעים בו . [וכל שמות האמורים לענין לעשות
 במעשה הוא מלך עולם העשי' אבל באמת
 העיקר הרמיות בו בעבודה שבמות ולב
 כוונת] :

[קב] **מי** שמזכה לחייביו א"א שלא ידבק
 בו מאומה . וכידוע המשל ע"ז
 ממי שגורף ביבין [ובזה יובן לחות לשון רז"ל
 (מ"ר ר"פ וארא) נוח ה' לשלמה להיות גורף
 ביבין כו' ע"ש במדרש [אבל בגמ' דשבת כ"ו ב'
 א' שמע לדיא והכל א' ואכ"מ] ר"ל שהוא
 לא רצה להוכיחן ולהיות גורף ביבין שלא
 ידבק בו מאומה ובאמת כל מי שיש בידו
 למחות כו' וגדבק בו הכל] ועי"ז בא לראיית
 קרי כמ"ש בשבת (קכו :) באותו חסיד מפני
 טורח הדרך לפדות אותה ריבה דא' באדר"ג
 (פ"ח) שהטביל לריבה מפני שאכלה איסורים
 והי' מזכה לחייביו משא"כ אלישע שא' עליו
 סנהדרין (קז :) שהי' מרחה בב' ידים כא'
 עליו בברכות (י :) שלא ראה קרי מימיו .
 וא' שם בסנהדרין דאין להיות כאלישע רק
 הקירוב יותר בחזק מן הדמיו . שהוא בימין .
 וא' טיכף אח"כ שם דגם היצר כן יהי' שמאל
 דוחה וימין מקרבת משא"כ כאלישע הי' גם
 ימין דוחה ואף שא' בב"ר (פר' ט) טוב מאוד
 זה יצה"ר ידוע דהכל לפי מה שהוא אדם ויש
 מדתו לאכפייא ולהיות דוחה לגמרי ויש מדתו
 לאהפכא :

[קבא] **בבר** החזרה כולה לא נזכר בפירוש
 עון דהולאת ז"ל רק נזכר
 שנענשו דור המבול וער ועונן (וידוע דער הוא
 ניטץ משיח שירד פעם ראשון לעולם ובא לחקן
 עון דדור המבול עי' מ"ש לעיל אות ק"ט
 וקי"א] כי לא הי' אפשר לכתוב האיסור
 בפירוש מאחר שהש"י יסד בטבע העולם
 שיארע זה ג"כ לאדם באונס ויהי' צעקה גדולה
 על מה עשה הי' ככה לנו להכשילנו . רק

הגיחה תורה דבר זה ללמוד ד"ו ממטת ב"כ
 דמודבק באשתו כמו דמיט' אשת חבירו
 ה"ג כל שלא באשתו וכל מצות ב"כ הוא מכלל
 דרך ארץ שקדמו לתורה וכן ד"ו ג"כ מדרך
 ארץ דיש לידע מעלמו שאינו מד"א לעשות
 כן וכל הבע"ח אין עושים כן ואין ללאת
 מישוב העולם [ובזה יובן מ"ש בפ' מי שמתו
 (כב.) דב"ק שונה בהלכות ד"א ואכ"מ].
 והגה ד"א קדמה לתורה ובתדבא"ר רפ"א
 נקרא ד"א דרך עץ החיים ע"ש [ולכך נקרא
 פרי לדיק דייקא עץ חיים] ומי שאינו בד"א
 א"א להגיע :

[קכב] קיי"ץ בשבת (עא.) שהתעלם הבא
 לבפר החטא גורר אותו חטא
 גם פעם אחר שעשה יעו"ש. ונלמד ג"כ
 מזה בתשובה שצכה לכפרה נחפר לו גם
 פעמים אחרים שעשה דבר זה כי חטא גורר
 חטא. ושם אי' בלא גודע דחייב אשם תלוי.
 והיינו שא"א להתכפר בחטאת ע"ז וכמ"ס
 באדר"ג (פרק ל) ומכר הענין ג"כ בתר"י
 פ"ק דברכות כי החמירה תורה בספק דאשם
 תלוי חמיר מחטאת ע"ש בתר"י הטעם כי
 הידיעה שגודע לו מכפרת נוקלת מפני שעי"ז
 הוא מחרט ע"ש. ואפ"ה בגרירה נחכפרה
 וה"ה לכל כפרת חטאים בתשובה. ולכך
 הוצאת ז"ל דאין מועיל תשובה כמ"ס בזהר
 (ח"א ריט ב). אש שז על עון קרי ומחכפר
 ומזיא אותן טיפין העשוקים ממילא בגרירה
 מזיא ג"כ טיפי דהז"ל בהקין. ועל כך ג"כ
 יחד הש"י ענין הקרי בטבע כי הוא חושב
 מחשבות לבלתי ידח וגו' ועי"ז יתוקן ומי
 שחטא בהז"ל הש"י מזמין לו ג"כ מקרים

כדי לשוב עליהם [וזה סוד ג"כ מ"ש (יומא פו):]
 עבר ושנה הותרה לו ס"ד אלא כו'. וע"י
 ששב על ההיתרים דאחי"כ ממילא נתכפרו
 הראשונים ואחמ"ל] ואף מי שלא חטא בזדון
 בהק"ץ. הקב"ה מזמין לו באונס גמור לתקן
 אותו הבא ע"י הרהור ביום וכן לתקן אחרים
 החוטאים דיחיד ששב מוחלין לו ולכל העולם
 כולו (כמש"ש):

[קבג] וע"י לימוד תורה ביגיעה נתקן טון
 דהו"ל כי אז"ל בנדה (ג. -)
 דחייב מיתה ובודאי כל דברי חכמים לרחם
 על הבריות ולהמשיך טובה וחיים לעולם.
 וכונתם במקום שא' חיוב עונש על האדם
 היינו שבפונש זה מתכפר כמ"ש בסנהדרין (מז):
 בחייבי מיתת ב"ד דמיתתם כפרתם. כי ראו
 שקשה למזוא כפרה [וכמו בעון זה ר"ל] ומלאו
 לו מקרא מה"ת שמחייב עונש כך. וממילא
 ע"כ שבפונש זה מתכפר כי אם לא כן למה
 יענש כטודע שהפונש הוא כדי להתכפר. ולכך
 פעמים נגזר על האדם שבביל הו"ל שלא
 יהי' לו בנים וכיוצא שהוא מד' דברים שנקרא
 מיתה בפ"ק דע"ז (ה.). וע"י ד"ת שממית
 עלמו על ד"ת שזה נקרא ג"כ מיתה כדרשת
 רז"ל (ברכות סג): ע"פ אדם כי ימות באוהל
 ואז נתכפר לו בזה ג"כ דוגמת מיתה [ולכן ה'
 (תמיד לב.) מה יעשה אדם ויחי' ימית עלמו].
 וד"ת נקרא עץ החיים כמשו"ל (ריש סא"ר)
 ומיתה נקרא דרך ארץ כמ"ש אנכי הולך
 בדרך כל הארץ ולכך מיתה הוא דרך להגיע
 לחיי עולם שד"א הוא דרך עץ החיים כמש"ל
 אות קכ"א. וכן מי שממית עלמו על ד"ת
 זה הדרך לעץ החיים דהיינו ד"ת ומתקן בזה

מה שפגם בד"א. [ואז"ל טוב תורה עם ד"ה
 ובברכות (לה:)] הנהג בהן מנהג ד"א כו'
 ואם לאו אין מהקיים. אך העלה ע"ז להמית
 עלמו על ד"ת. ומשרע"ה לא נהג בד"א
 בפרישות מן האשה שג"כ נקרא ד"א ולכך
 דברו עליו לשון הרע ע"ז שחשבוהו למבטל
 מזה כיון דאשתו לא מחלה. ובודאי כיון
 שנכתב בתורה יש ממש בדבורם ג"כ. אלא
 שמ"מ נענשו ונא' אשר נואלנו ואשר חטאנו
 דהקב"ה הסכים על ידו (כמ"ש שבת פו.).
 והוא כעין עבירה לשמה דהיא גדולה ג"כ.
 וחשיב שם ג' דברים ודימה זה לשבירת לוחות
 דהוא ג"כ עבירה לשמה. ולפעמים ע"ז
 יוכל ג"כ לתקן וכמ"ש ראה חיים עם אשה
 ואכ"מ]:

[קבר] **איסור** דהו"ל הוא בכלל מזה
 דפר"ז כנראה מד' החוס'

סנהדרין (נט רע"ב) וכמ"ש בחי' ולכן ע"י
 נוזות פר"ז בטובה הראוי' לשם ה' יוכל ג"כ
 לתקן מה שחטא באיסור זה ולקלוט אותו
 טיפין לקדושה כי כל לאו הבא מכלל עשה
 העשה הוא תיקון הלאו. וגם בלא"ה ח' בוי"ר
 (פר' כא) כי באבר שעשה בו חבילות עבירות
 יעשה בו חבילות של מצות ע"ש. וכן באין
 באותו אבר חבילות מצות היינו פו"ר ומצות
 עונה. [ומיהו י"ל נמי ישב ולא עבר עבירה
 כד"ח בר פפי שמדמנה לידו מקרי ג"כ מזה
 כדאי' בקידושין (לט:)] ואין ר"ל חבילות
 ברבוי במעשה דע"ז ח' בברכות (כב.). שלא
 יהיו ת"ח מצוים כו' וא' באבות אל תרבה
 שיחה כגודע. רק אין ר"ל בכמות אלא
 באיכות שיהי' בקדושה ובטהרה דבלא"ה מקרי

בעלת זנות וכבהמות כדאי' בזהר כ"פ רק
 כאשר הוא בקדושה כפי אפשרות האדם [דאין
 הקב"ה בא בטרוניא והרי אז"ל בעוון מלא
 דאפי' חסיד שבחסידים כו' (כמ"ש מ"ר ר"פ
 חזריע)] אז ה' לך ג"כ דוגמתו שופע לארץ
 העליונה אשר היחה חריבה ויבישה ע"י חטאיו
 כנודע כדאי' בתיקונים ונתקן הכל. וע"י
 שיורדים עפי גשמים מלמעלה על הארץ היא
 נוחתת יכולה שהיא רוח קדושה בלב האדם
 תחה רוח הטומאה שהי' לו מקודם כמ"ש דוד
 המע"ה באותו מזמור ורוח קדשך אל תקח
 ממני השיבה לי וגו' :

[קבה] **צדקה** לעניים ג"כ מועיל לחקן
 עון הו"ל ובכלל לכל מה

שא"ל חייב מיחה מועיל צדקה כמ"ש דחז"ל
 ממות וכמשאז"ל פ"ק דב"ב (יא.) ולעון
 זה ביחוד דע"י שמחי' נפשות ואז"ל שם כל
 המקיים נפש א' מישראל כאלו קיים עולם
 מלא ובכלל העולם ג"כ אותם נפשות עשוקות.
 מחיים ממש. ובלבד שיהי' לעני הגון דבלא"ה
 אין מועיל דהוא קצת מעין דוגמא דחטאו
 שמשפיע חיים למי שאין ראוי וכמ"ש בגרמי'
 שקילל לאנשי ענחות ויהיו מוכשלים לפניך
 בעת אסך. עשה בהם הכשלים בצב"א שאינם
 מהוגנים כדאי' ספ"ק דב"ק. והיינו כי הם
 החטאיו לירמי' בהו"ל כנודע כמ"ש (באהע"ו
 סי' א' בח"מ סק"ו) [ואולי זה ג"כ בכלל
 כי כרו שוחה וגו' ע"ש בב"ק. אלא שהש"י
 חשב מחשבות לבלתי יהי' לבטלה ונולד מזה
 בן סירא כדאי' שם ולכך ב"ס הי' כלול טוב
 ורע כדאי' פי' חלק (ק:) דהוא מס' חינוכים
 ומילתא מעליותא דאית ב"י דרשינן ע"ש וכן

בב"ק (לכ:) קראוהו כתובים כי באמת היתה נפש יקרה רק דינאה לחיוונים ומשם נלקחה ואכ"מ] וקיללם שיכשלו במדה כנגד מדה דלא רצה לקללם שיכשלו בחטאו דזה גורם רעה לכל כטודע בזהר משא"כ בזה. והנה דבר זה אין ביד האדם לידע כלל עי' בכחוצות (סח.) וכ"א בסוכה (מע:) שמא תאמר כל הבא לקפוץ קופץ ת"ל מה יקר חסדך. ובבר"ר (פ' סא) דרשו פסוק ולערב אל תגח ידך כי איך יודע וגו' על נתינת לדיקה שאין יודע איזה יכשר רק מי ששכר ראוי ומבקש רחמי שמים שיתוקן חטאו מכל וכל אז הש"י מזמין לו כראוי:

[קבו] **מאן** דמזכי לחייביא מועיל ג"כ לתקן זה. שהוא נקרא לוקח נפשות וכמשו"ל ע"פ ואת הנפש אשר עשו בחרן שהוא כאלו עשאים ונפש משיב את הנפש [ומעון דהו"ל כשנעשו מזדונות זכות ואותם נפשות נלקחים לקדושה מוסיף שפע גדול וגמלא דהי' מזכה לחייביא בזה. וחטאו ממש מעין דוגמא דתיקונו וע"ז ח' (סנהדרין ע:)] בדבר שקלקלו בו נחקנו וע"ל אות ק"כ דע"ז מגיע עונש זה ובדאי אין הש"י מגלגל חובה ע"י זכאי רק זכות. רק הוא באמת כענין שכר מזה מזה דגם בזה הוא מזכה לחייביא ע"י התשובה. אדכותי' ע"י מכשלה בד"ת בא קרי כמש"ל אות ק"ז ועל ידו התיקון כמש"ל אות קט"ז] ולכן אמר דוד המע"ה באותו מזמור אלמדה פושעים דרכיך וגו' רק הקדים השיבה לי ששון ישעך כי א"א לחייב לזכות את החייב וא' יבוא טהור ויכפר על הטהור וא' (שבת לב.) מגלגלין זכות ע"י זכאי.

רק לריך מקודם תשובה ורחמים שישיב לו
הש"י רוח קדושה שבנפש הישראלי ואז אח"כ
לתקן הקודם ולהוליח נפשות עשוקות וכל
ע"ז דאלמדה וגו'. [ופעמים חותן חייביא
הם אחס נפשות עזמן ולכך נודמנו לידו דייקא
לתקנס. וע' ר"פ כל היד המשחקין בחינוקת
ומקבלי גרים אב בא מזה כי הם ג"כ אחס
נפשות כידוע ואכ"מ]:

[קבו] **סימן** לתשובה גמורה ושנתקבלה
תשובתו על עון זה דהו"ל

ובכלל קלקול הברית הוא כאשר נפתחו לפניו
מראות האלהים. ר"ל שרואה ומכיר שהש"י
נכחו שדבר זה נקרא אלל דוד המע"ה רוח
קדשך וששון ישעך כי אי' בב"ר ר"פ וירא
ע"פ מבשרי אחזה אלוה דלשמירת ברית בשר
תיכף מגיע מחזה וירא וגו' והנה בע"ת אי'
בוהר חיי קכ"ט סע"א דבשעה אחת ברגע
חדא זכה לכל המדרגות [ושמעתי בשם הר"ב
ז"ל כי דבר זה מיגיעת רשב"י ע"ה] ודבר
זה עקרו על בע"ת מעון קלקול הברית כדאי'
בע"ז (יז.) על ראב"ד ובלא"ה סתם תשובה
בעון זה כדמשמט בפ' יוה"כ (פו:) ה"ד
בע"ת נוחו כו' בלוחה אשה. וכשמחקן ע"י
התשובה הראוי' [שהוא שלעולם לא יחזור
לדבר זה אפי' יעבור עליו מה והיינו שיעיד
עליו יוצר בראשית על כך כלשון הרמב"ם
בה"ת שהגיע תשובתו לכך] אז תיכף מגיע
לו הראי' הראוי' לשומר הברית כנ"ל [ור"א
בן דורדייא בע"ז שם שמת תיכף הא אז"ל
(פרדר"א פי' לד) ע"פ כי לא יראני וגו' הא
בשעת מיתתו רואה והיא הראי' שזכה לה
ואח"כ מת כי הי' מחויב מיתת ב"ד ודין

ד' מיתות לא בטלו כי ממיתה ב"ד לא מהני
 כופר כמ"ש לא תקחו וגו' ואין שום פדיון
 ותיקון מועיל משא"כ למיתה בידי שמים .
 ואמנם חז"ל המציאו כמה עלות והלכות גם
 להמיתת ב"ד ואכ"מ . ואי שם בכה ר' יש
 קונה כו' כי א' יפה שעה א' בתשובה ומע"ט
 כו' וגם זה הוא לעונש מה שקנה שלמו
 בשעה א' והוררך תיכף לילך לחיי עוה"ב גם
 זה מכלל עונשיו] :

[קבת] **בשארם** עושה עבירה כענין עת
 לעשות וגו' ובכל דרכיך
 וגו' מ"מ לריך כפרה על העבירה שעשה
 וכאזשה שאמרו (ברכות לא :) דמתענין ת"ח
 בשבת ולריך למיתב תעניתא לתעניתו' וכן
 בסנהדרין (כו :) סברי מזה קעבדי ומ"מ
 לריכה כפרה וכן משרע"ה בשבירת הלוחות
 וגרם עי"ז שכתת התורה כמשאז"ל (עירובין
 נד .) אלמלא כו' מע"פ שהסכים הקב"ה על
 ידו מ"מ נוקרי עבירה לשמה ולכך סבל גם
 הוא כמשאז"ל (מד"ת סו"פ ואתחנן) שניטלו
 ממנו מסורת החכמה והי' יהושע יושב ודורש
 כו' . וכן אסתר דניטלה ממנו רוה"ק כשהגיע
 לבית הלמים (מגילה טו :) הוא לעונש
 אעבירה מע"ג דמזה רבה קעבדא [זו"ס
 שאמרה שח' בשביל שקראתיו כלב ואכ"מ] .
 ולכך בע"ת אף דזדונות נעשו זכויות מ"מ
 לריך סיגופים ותעניות לכפרה משום דעכ"פ
 לא עדיפי מעבירה לשמה . וע"ז א' בב"ק (נ .)
 כל האומר הקב"ה וחתן כו' דעל כל דבר
 שעשה מימיו נפרטים בעונש הקלוב וראוי
 לכך אלא שיש לזה עלות רבות ברחמי שמים
 ע"ד שאז"ל (ר"ה יז :) בגז"ד דר"ה בירידת

גשמים הרי שהיו כו'. וכן כאן לפעמים נותן לו היסורין באותו עת שהוא טובה לו וגם יש חליפין בדברים הדומים זה לזה ועד שמגיע לתכלית יסורין שאז"ל בערכין (טו:). וגם פעמים הוא שלא מדעתו כמ"ש באבות דנפרעין שלא מדעתו [וכל שלא בהרגשתו משום עונש מקרי שלא מדעתו שפעמים אדם שחם בחלקו ומדמה שטוב לו מאד ואחרים מבינים שאין טוב]. וגם ע"י המרירות בתשובתו זה ממש עונשי גיהנם כמ"ש במק"א:

[קב"ט] **מיד** שאדם רוצה לשוב הרי הוא בא לטהר והמשפט לסייע אותו כמ"ש ביומא (לח:). וכשמסייעין אז ממילא ניתוסף בו רוח טהרה והוא מוסיף לבוא לטהר ואז חוזר הסיוע מלמעלה ביתר שאת וממילא מוסיף למטה לבוא לטהר וכך חוזר חלילה עד שמפתח כחודו של מחט נעשה כפתחו של אולם כמשאז"ל (שהש"ר ה ב). ומאין בא שפעמים אדם רוצה לשוב ואין פגמר וכד"ש פושעי ישראל מליחין חרטות ר"ל היינו כמ"ש במדה"ג בזה"ח סו"פ בראשית כי בשעה שאדם רוצה לשוב אז הוא הקטרוג הגדול מיצר ולכך זמן הקטרוג בר"ה [שנקרא בהמלאו ועת רטון] ע"ש ור"ל בקיטרוג היינו אם מגיעו ע"פ משפט לסייעו. בטענות שוטת שיש לו. ולכך נריך לבקש רחמי שמים בעת שבה ליטהר על הסיוע. והעלה ע"ד הוא השמחה והבטיחות בלב שבדאי הש"י ברוב רחמיו וחסדיו יקבלו בתשובה שלימה לפניו. וחוכו רעוף המרירות הגדול על חטאו שזה ממש דוגמת חשר"ת שפושין בר"ה כידוע

דהתקיעות הם לשמחה ושברים תרועה היינו
 גנותי גנח וילולי ייליל כמשאז"ל ועי"ז מחערבב
 השפן. ולכך נא' מזמור לדוד בבוא אליו נתן
 וגו' שהוא הפשוטה שלפניה בשמחה וזמרה
 בטוח שהש"י יענו [ובכל מזמור של בקשה
 שבתהלים סופו לעולם ביצועה ונחמה כענין
 פשוטה לאחריה. וגם כי באמת בתשובה
 שלימה אז משיג תיכף בשעתא חדא ברגעא
 חדא האור והגילוי וזה השמחה שלאחר'
 וכד"ש בדמתי ערשי וגו' ותיכף אח"כ כי
 שמע ה' קול בכיי וגו' וכן בכ"מ. ושלפני'
 הוא כענין טרם יקראו ואני אענה ובודאי
 כשהקב"ה עונה הוא בכל העולמות ומרגיש
 תיכף לב האדם גם קודם הקריאה קלת
 שמחה ובטיחות. וכשהארם מהאמן לבבו
 להיות כן אף שאינו כן מעלמו ע"י העני"
 דהש"י מ"מ ע"י פעולות לבו עושה רושה
 למעלה שיהי' כן כענין ה' לך כוודע.

[קל] **אע"פ** שהבחירה נתונה לאדם מ"ת
 אין אדם יכול להשתנות משרשו
 ועיקרו וכחותה שא' בסנהדרין (מד.) אע"פ
 שחטא ישראל הוא משום דהוא משרשא וגזעא
 קדישא וכ"א בברכות (כט.) טבא לא הוה
 צ"ש אס לא ברע מטיקרו וכ"א בחגיגה (טו.):
 טינא היטה בלבם וכן להיפך בישא לא הוה
 טבא אע"פ שלא רזו רז"ל לגלות זה הנמירא
 בפירוש מ"נו גילוהו בסוד בכ"מ למבינים ועי"ז
 א' (ברכות מח.) בונינא מקטפי' ידוע. רק
 האורש הזה נעלם מכל הברואים [דוהו בסוד
 הידיעה והבחירה שנתקשו הקדמונים] כי לבא
 לפומא לא גליא ולכך מנינו ג"כ חטאים שאז"ל

שאין להם חלק לעוה"צ. ואין לו חלטה"צ
 היינו שהפיקר חסר מן הספר ושורשו רע
 [ולכך למ"ד מנשה אין לו חלק לעוה"צ לא
 הועילה לו תשובתו כי מאחר דעיקרו בישא
 ולכן אי' אידך דמרפה ידי בע"ת. ולכן לא
 גילו זה רז"ל בפירוש. אבל באמת אין זה
 רפוי כלל ואכמ"ל] והוא נעשה ע"י פעולתו
 ובחירתו לרע וכן להיפך ע"י תשובה ומע"ט
 יכול להתקרב ואפי' עכו"ם ועוסק בתורה
 הרי הוא ככה"ג (ע"ז ג.). וכל התורה מלא
 מזה וגא' לב מהור ברא' וגו' ובריאה הוא יש
 מאין והיינו שמאחר שזה בידו של הקב"ה
 מועיל רחמי שמים [ולכשיזכה ברחמים או
 להיפך ח"ו אז יהי' באמת למפרע שורשו כך
 ואין שינוי בידיעה כי ידיעת הש"י אין כופל
 תחת הזמן דעבר ועתיד רק אנו תחת הזמן
 אכ"מ ביאורו]. ולכ"א (ילקוט יחזקאל שנת)
 שאלו לחכמה כו' לתורה כו' לגבוהה כו'
 והקב"ה אמר יעשו תשובה אבל מלד כולם
 בישא לא הוה טבא. וזה הי' טענת העם
 ביחזקאל בפ' ובשוב לדיק וגו' ובשוב רשע וגו'
 ואמרתם לא יתכן דרך ה' ובוודאי דעת שוטים
 לא נו' בכתוב רק הם אטבא ובישא מעיקרו
 אמרו והם חשבו שגם הם מבינים וע"ז אמר
 להם דרכיכם וגו' שאחם אין יודעיט כלל בזה
 וכשהש"י מקבלו אז מתגלה למפרע דעקרו כך:

[קלא] **שורש** נפשות כל ישראל הוא
 ממקור החיים וכמ"ש כל
 ישראל יש להם חלק לעוה"צ [ואפי' אותם
 שמוטו שם מישראל יש להם תיקון ע"י דורשי
 רשומות ע"ש בסנהדרין (קד:)]. ודבר זה

נתגלה לראשונה בביאור גמור ע"י בלעם שכל
 פרשתו הוא על ענין מעלה זו של ישראל
 שאפי' יגדילו חטאים זו על זו אין אהבת הש"י
 ניתקת מהם כמלא נימא [והוא הי' ממש
 להיפך כמ"ש בפ' חלק דאין לו חלק לעוה"ב
 ועם כל מעלתו שהי' נביא או"ה ודוגמת
 נושרע"ה ואפי' יוכיף מעלות זה ע"ג זה וכן
 א' שבעת המזבחות ערכתי וגו' בעבודה .
 אינו כלום ואחריתו עדי אובד . ודייקא ע"י
 ההיפך מתגלה מעלה זו . כענין אץ שצחה
 של מטרונית כו' (מ"ר פ' עקב) . וקראוהו
 רז"ל (בדב"ר פ"א) מחליק לשון שהחליק כו'
 ונפלו על ידו וכן אמרו (סנהדרין קה :)
 מזבכתו אחת יודע מה הי' בלבו ונא' ויהפך
 את הקללה לברכה ואז"ל בזהר (ח"ג סג ב)
 שבקש להכניס עין הרע . והיינו כי ידע שע"י
 המעשים יוכל להשתנות גם השורש והוא לא
 הודיעם זה רק החליק לשון כדי שיבטחו עי"ז
 ויחטאו וישתנה השורש וזה שהי' בלבו שיהיו
 ממש להיפך [וגם כי כל השגות אדם בעוה"ז
 מעוה"ב הוא דוגמת משיג בחלום כמ"ש בשוב
 וגו' והעוה"ב נקרא שורש ויכול להשתנות
 כנ"ל וא' (ברכות נה) חלמא טבא חדותי'
 מסתיי' וכל ימיו של דוד לא ראה חלום טוב
 ולכן ביקש הוא דיהי' חדותי' מסתיי' ולכך
 מזכירים בהצבת חלום הפוך קללת בלעם]
 והיינו עין הרע ומחליק . והש"י הפך והיינו
 שיהי' באמת כן שגם שיחטאו . לא ישתנה
 השורש כלל ולכך נקבעו דבריו בד"ת שהוא
 באמת כן . ומלא נהפכו דבריו לברכה מאחר
 שהכל באמת כן . [ושלמה המע"ה לא הי'
 אדם שידע אמיתות דבר זה כמוהו ולכך בטח

לעבור על ד"ת עפ"י דעתו ולכך בקשו לדון
לאין לו חלק לעוה"ב אבל לא עלתה בידם
ולכן ניתן בלעם תמורתו כמ"ש במק"א]:

[קלב] **בעוה"ז** העיקר הוא טהרת הלב
כמ"ש רחמנא לבא בעי .

והיינו כי שם משכן הילך ושם הוא היגיעה .
אבל העוה"ב שהוא הגייחא שם העיקר הוא
בחכמה שבמחשבה וכמ"ש ב"ה ה' לור עולמים
ב"ה העוה"ב וה' העוה"ז . וידוע שהי' רומז
לחכמה וה' לבונה שבלב . [וא' העוה"ז
כפרוזדור ומי שלא התקין עצמו בו אין יכול
לכנוס לטרקלין הוא כאותה שא' (שבת לא :)
משל למי שיש בידו מפתחות הפנימיות והחיצויות
לא מסרו לו בהי' עייל עי' (יומא עב :) שלמדו
זה מפי' ולב אין] . ולכך שבת שהוא מעין
העוה"ב כמשאז"ל (ברכות נו :) מי שזכה
לטעום מפרי מעשיו זוכה להשיג אז חכמה
מהש"י מעין עוה"ב . ובלב יש שורש רע
כמ"ש כי ילך לב וגו' מנעוריו ר"ל משורשו
והיינו בעון דדור המבול ולכך אין מועיל
השובה לזה דלשורש רע אין מועיל דבישא
לא הוה טבא . והיינו תשובה תחלה רק
לריך תשובה עלאה מעלמא דאחי המתעורר
מי' ההכמה שהוא השורש לשורש ושם אין רע
כלל בישראל כמ"ש נשמה שנתת בי טהורה
כי גם השורש רע שרבו טוב מאד כגודע
זולכ"א (סנהדרין קח :) בדור המבול שהטעמן
מעין העוה"ב היינו כדי לתקנם כנ"ל אלא
שלא הועיל] :

[קלג] **התורה** היא פועלת בלב האדם
כמ"ש המאור שבה מחזיר

למוטב וע"ש כך נקרא תורה. אבל יש ד"ת
 שהם מן השפה ולחוץ כמ"ס בחלק (קו:) על
 דואג וע"ז נא' למה זה וגו' ולב אין זה
 נקרא פטטיא דאורייתא דג"כ טבין להביא
 האדם לידי תורת אמת כמ"ס שמתוך כו'
 [כמ"ס לעיל אות גט] אם אין החטא גורם
 כדואג. אבל העיקר הוא ד"ת שנכנס ללב
 ואיזה נכנס ללב כאשר הוא נמוא ומשתוקק
 מאוד כד"ס ואוכלה ויהי בפי כדבש למתוק
 שהוא כענין ותורתך בחוך מעי פי' נבלעה
 בכל האיברים. וכ"א במדבא"ז (פי"ד) אין
 ד"ת נבלעים בלב האדם אלא מי שהוא עיף
 להם. והעייפות והנמאון הוא מגד החסרון
 שמרגיש שחבר בדבר ושרריך ד"ת להשלימו.
 וע"ז חי' (שבת לא.) חי' יראת ה' היא אונרו
 אין ואי לא לא פי' היראה הוא הרגשת החסרון
 שמוה יגיע היראה וכמ"ס עקב עטה יראת ה'
 והיא האונר לקבל בה ד"ת. והנמאון הוא
 בלב מגד היצר וכמ"ס במדה"נ (תולדות
 קלח א) דאלמלא ינה"ר חדותא דשמעתא
 לא ליכוי. וכשממלא ע"י ד"ת שבמות
 שנבלעין בלב אז הוא חיקון חטאי יצרא
 דעבירה שהוא ע"י התורה כמ"ל כ"פ:

[קלד] **פעמים** נדמה לאדם שכבר שב

ונמחלו חטאיו ואחר זמן

חוזר ומתעורר להתמרמר על חטאיו ומרגיש

ששני המחשבות אינם דמיון. ובאמת שניהם

אמת דקיי"ל (יומא פו:) עבירות שהתודה

יזה"כ זה חוזר ומתודה ביוה"כ הבא ואפי'

בעבירות שההלכה דלא זו משם עד שמוחלין

לו והרי גם זה אמת. רק כמו שאין שיעור

לכל נועלות האדם במדרגתו ק' אין שיפור
 למדרגות החשובה. וכפי מעלת האדם והשגתו
 כך הוא חשובתו. כי כל עניני האדם על
 יחס א' והאדם אינו עומד במקום א' כי ע"ז
 נתאונן משרע"ה קודם פטירתו לא אוכל וגו'
 וכמ"ש במתים חפשי ונקרא נח נפשי' אבל
 בעוה"ז אין נח לעולם אע"פ שאין הוא מרגיש.
 וכל מי ששורשו טוב דגמירי דלא הוה בישא
 הוא הולך ממעלה למעלה בטובה וכן להיפך
 וכמ"ש זקני ת"ח כ"ז כו' זקני כו' ולכך
 כשמגיע אל מעלה ומדרגה יותר גדולה אז
 כפי מדרגה זו לא התחיל לשבוע עדיין וחטאתו
 נגדו תמיד מדרגא לדרגא [וכשהוא במדרגה
 החתומה כבר תיקן כפי מדרגתו החטא וכן
 בכל דרגין ועולמות ואין עוד רושם. ומ"מ
 כשמחטלה חוזר החטא בכל חוקפו ודבר זה
 עמוק בחכמה. ולכך כשעלה אחר למדרגות
 אז נתגלה הטינא שהינה בלבו בילדות ובודאי
 מי שעלה לפרדס והי' במעלה גדולה כי
 מסתמא שב על טינא שבלבו וחטאי נערתו.
 וע"ז נא' (סוכה נב.) כל הגדול מחבירו
 יזכו גדול כי החטא הוא החסרון שבאדם

וכן היצ"ר :

[קלה] **ב**י שמרגיש שאין לו שום חשק בלב
 ומוח לעבודת ה' אז העלה הכלך
 על ה' יהבך. ומתוך שפלות דעתו בהכרת
 חסרונו מעורר רחמי שמים כמ"ש תאות
 עניים וגו' מכין לבם וגו' שדבר זה הוא תאות
 העניים ומכירים שפלותם שלב אין. הקב"ה
 מכין לבם כידוע ה' צילך כשהוא במדרגת אין
 משיג מעלת הש"י ג"כ במדרגת אין ויכול
 להמשיך ולהוליד יש מאין [כענין לב טהור ברא]

והוא חכמה במוח ואח"כ יש מיש רצון וחשק
 בלב פי' שהש"י מאיר לו שאין זולתו כלל
 טכסיו כעד שלא נברא העולם הש"י מכה"כ
 וכשדבר זה מאיר לעיני האדם אז תיכף
 נולדים רעונות במוח ולב. אבל צריך להיות
 מקודם אברו גוים מארצו פי' תשובה על
 העבירות במעשה שע"ז נא' באו גוים בנחלתך
 כידוע שארץ רומז לגוף וכחות המעשה וגוים
 הם כחות ההפכיים מרצון הש"י ואבדתם הוא
 ע"י תשובה תחלה עכ"פ שזרונות נעשו כשגגות
 ואז מתדבק במדרגה התחתונה ממדרגת י'
 קדושות דתן פ"ק דכלים שהיא קדושת הארץ.
 וידוע כי בכ"מ נעוץ סופה לתמילתה ועי"ז
 יכול לבוא לעטוה ומדרגת אין שהיא קדושת
 הק"ק. (כת"ש זח"ב קכא א) ומשם אורה
 יוצאה לעולם שהוא תכין לבס כענין המאור
 מחזיר למוטב :

[קלו] **כאשר** האדם מלליח והשעה משחקת
 לו הוא מפני שבאותה שעה
 מחזיקין אותו לצדיק בכל העולמות שהרי אמרו
 (ברכות ז:) ולא עוד אלא שזוכה בדיו והיינו
 שלמעלה כמ"ש מרום משפטיך ושם א"א לזכות
 אלא ע"י מלות ומעש"ט כמ"ש בשבת (לב.).
 וע"כ שזוכה שיש לו מלות ומעש"ט והש"י
 מזמין לידו חיזה מלוח שטבורה מגיע לו זה.
 וכאשר הש"י מסתיר אורו למעלה כרגע נדמה
 בכל העולמות שזה צדיק גמור. ולכן אי'
 בחדב"א (סא"ר סו"פ ב) שכרו של אשור
 שיא ממונו סנחרב והרי כבר הי' אשור אז
 בעולם האמת ומה שכר הוא לו טובת עוה"ז
 שהיה לסנחרב שידע שם שזה הבל ושיקרא.
 רק כי באמת כאשר הלליח סנחרב היה אז

כך בכל העולמות ועד מקום מדרגת אשור
 במקום שהוא למעלה כי הוא זכאי וישראל
 שבאותו דור רשעים. והם בכבשי דרחמנא
 איך מדה משפטיו אבל עכ"פ הי' כך כי לולי
 כן א"א שהי' נעשה בעולם כן. ונחמלה
 אשור לפי אהיה שעה גם בעולם האמת
 שהוא בו. וע"ז אמרו (ברכות שס) אל
 תקנא בעושי עולה להיות כמוהם ומאין יבוא
 זה. אבל היינו שיחשוב שבאמת הוא כן ולא
 דבר בעו"ס שכבר ידוע לכל בכ"י כי הוא
 רק לפי שעה רק שבישראל עצמם יש כן כמו
 דואג בעת הלחחתי הי' מוחזק בכ"י לצדיק
 גמור וגם בעיני עבדות ה' ה' מלליח בידו
 כדי שיהי' המשפט להטיב לו. ולריך לזה
 מבינות גדולה איזה דבר הוא רק לפי שעה
 ואח"כ יתגלה למפרע שלא הי' כן כלל
 [ואדרבא כל המנות הם היפך ע"ד בע"ת
 מהפכים כו' וכן רשעים מהפכים מדה"ר כו'
 וכמ"ש וחסד לאומים חטאת עי' בפ"ק דב"ב
 דלפי שעה חטאת לישראל אבל באמת להם]
 ואע"פ שמלליח גם בתורה ומנות לפי מראה
 עיני האדם :

[קלו] **כִּשְׂדָּאֲדָם** רואה שכל המחשבות
 טובות ורלוונות טובות
 שטופלים בלבבו ומוחו הוא רק לרגע ומיד
 מתעלמים ממנו ודואג שמ"א הוא ח"ו כענין
 פושעים ובלאים הרעות. העצה לזה השלך
 על ה' וגו' לא יתן לעולם מוט לצדיק ועמך
 כולם צדיקים רק שנראה כמתמוטט ח"ו
 בעת ההעלם. והשלך כו' הייט שגם זה
 מהש"י ונמצא כאלו המשא מוטלת עליו
 שמאחר שאתה עושה כן וממילא המשפט ע"ז

דהוא יכלכלך הכלכול הוא בלחם ומים היינו ד"ח שבהם מאיר לו הש"י איך הכל לטובה ואין זה התמוטטות . וא' (ר"ה כו :) דלא הוו ידעי רבנן מאי יהבך פי' דהוא לשון יהיבא וי"ל מה שניתן לאדם דהיינו האור והטובה יכיר שהוא מהש"י ולא מכחו או מה שהאדם טחן והיינו ההעלם כנ"ל . עד שגודע להם מטייעא כי כן נקרא הש"י מדריכך בדרך חלך . והיינו שדבר זה עלמו של השלך וגו' א"א לאדם רק מהש"י כאשר הש"י מאיר לו להשליך וא"כ א"ל עוד לדעת מאי יהבך דכ"ז שאין הש"י מאיר לו להשליך א"א להשליך כלל . ולכך מתחלה לא הוו ידעי עד שהאיר להם הש"י וידעו דהוא המשא ר"ל דבר המכביד על האדם ומזיק לו . וזה כענין כל המשחחף ש"ש [וש"ש נק' אגמלאי גמל של הש"י] בלערו כופלין כו' (ברכות סג .) והשיחוף היינו שגודע שהכל מהש"י ומכנים את הש"י באותו דבר וממילא היקל ממנו :

[קלח] **פעמים** האדם רואה שהוא חושק

וכוסף לעבודת ה' במוח

ולב אבל כשמגיע למעשה אינו מנליח . וזה נקרא אויל שפתיים ילבט כמ"ש ממשאז"ל בסוטה (מו :) ע"פ ועס לא יבין ילבט ע"ש . והיינו דלשון ילבט שאין יכול להוציא הפעולה מן הכח אל הפועל . ודבר זה נחגלה לשלמה המע"ה והוא א' פסוק זה אבל על דוד המע"ה א' (ברכות נה :) לא ראה חלוס טוב פי' חלוס נקרא עוה"ז כמ"ש בקוב וגו' והוא טולם המעשה כמ"ש (עירובין כב .) היום לטושתם ולא למחר כו' ובדבר זה לא ראה

מעולם דהמע"ה טוב כמו שחשק מאוד לבנות
 הבית ונאמר רק אחת לא חבנה וגו'. ובאמת
 דוד ה' נגד המעשה כידוע וכל דבר שהאדם
 מוכן לו להשלימו נדמה לו המיד שהוא חסר
 בזה כדי שיוסיף חשק ואומץ בזה. וכל אשר
 יוסיף חשק לא יועיל להשקיטו כי יראה הכל
 שאינו מלליח. כי ההשקטה הוא שכבר נשלם
 ודבר זה הוא רק אחר דגח נפשי' וכמשאז"ל
 (שבת ל.) בחייך איני מודיע בחיי שלמה בכך
 איני מודיע וסוף שנקרא הבית ע"ש דוד
 כמשאז"ל (במד"ר פ' יב) וגודע כי באמת
 הוציא אל הפועל הכל ואע"פ שלא הלליחו
 הש"י במעשיו. וגודע לשלמה כי רק אויל
 שפחיס רק שהכל מן השפה ולחוץ ילבט [וזה
 ה' דואג כמשאז"ל פ' חלק והוא ה' לפי
 שעה נראה כמלליח במעשיו שעליו אמר דוד
 אל תחחר במלליח דרכו וידוע דרכו ר"ל
 דרך ה'] אע"פ שמוציא לפועל אינו כן באמת.
 אבל מי שחשקו יוצא מעומק שבלב הוא אינו
 נלבט אע"פ שנראה לעין שאינו מלליח
 ביציאה לפועל :

[קלמ] כל הפעולות והעבודות ניכרים רק
 בסוף כמ"ש (שבת קנג.) איזהו
 בן עוה"ב ואזניך חשמענה דבר מאחריו כו'
 וכל זמן שלא נגמר העסק הוא מכוסה ונעלם
 מעין הכל ואפי' מעין החדם שאע"פ שנדמה
 נדיק וכל העולם כולו ח"ל נדיק אחת ה' כו'
 (גדה ל:) וכן ג"כ להיפך כי כל דבר
 נידון ע"ש סופו ואם בסוף יאמר הש"י שלא
 הלליח ח"ו אז כל מקודם נקרא שקר וכזב
 לשון הפסק כמו יכזבו מימיו. וכן להיפך
 בע"ת זדונות נעשו זכיות וגם מקודם הלליח.

ודבר זה יולרן יודע גם בעת ההתחלה להכיר
 בכל מדה ומחשבה ומעשה טוב ורע איזה היא
 באמת מעבר לעבר דהיינו שיליח בה עד
 הסוף וישלימה בטוב ואיזה שקר ואיזה רק
 לפי שעה ואח"כ ישמנה ולא יהי' כן . וע"ז
 אז"ל (פסחים נד :) ז' דברים מטוסים מבנ"א
 כו' וידוע מספר ז' הם כלל בנין העולם וכל
 המדות הגמולאים צבריאה ובאדם וכולם
 מטוסים מבני אדם לענין המעמקים שבהם
 וסופם ואכ"מ ביאור כולם . וידוע מ"ש ז"ל
 מטוסים מבנ"א היינו אף ממשה רבינו ע"ה
 הגדול שבבנ"א [וכמשז"ל (ספרי דברים פס'
 יז) בשמואל אל חביט אל מראהו לפי שאמר
 אנכי הרואה] וא"כ א"ל לומר שנטלם מכל
 מלאכי מעלה ועולמות עליונים . ולכך יוכל
 להיות אדם בעל מדרגה מן עולמות כי גם שם
 נדמה שהוא טוב והסוף עדיין אינו יודע . רק
 העלה מ"ש וקוי ה' המה יירשו ארץ ונא'
 והחוסה בי ינחל ארץ ואז"ל (ר"ה יב :) נחלה
 אין לה הפסק . והיינו חפלה ורחמים שזה
 נקרא קיווי לה' כמ"ש קוה וגו' חזק וגו'
 ולמדו רז"ל (ברכות לב :) חפלה לריכה חיזוק .
 והיינו שאע"פ שעי"ז בא לנחלה וא"כ דבר
 זה שחלוי בדיעת הש"י כנ"ל איך שייך בחירה
 לכך למדו דגם זה לריך השתדלות .

[קמ] כל זמן שאין האדם בשלימות כל מה
 שמדמה לו ידע שהוא ממש להיפך
 כענין האומרים לרע טוב וגו' וכמ"ש (פסחים
 כ. .) עולם הפוך ראיתי ששם במקום האמת
 הוא ממש להיפך מבעוה"ז ומה שנדמה לו
 לטוב יוכל להיות שאין בו ממש וכן להיפך .

רק מי שהאיר הש"י עיניו בד"ת דכתיב בזה
 אחת כמשז"ל (ע"ז ד:) על ידה יכול לבוא
 על האמת כמ"ש (פסחים שס) ואין פ"י ת"ח
 היכי החס כי היכי דאיתו אן הכא כו'
 שהחורה מאירה בזה לאדם לעמוד על האמת.
 וע"ז א' בסנהדרין (כו:) עלה שיש בזה דבר
 ה' היא תקום. אבל בלא"ה מחשבה מועלת
 לבטל פ"י שיהי' הסוף ממש להיפך ממה
 שחשב. והסוף הוא גלוי האמת שיש באותו
 דבר כי בזה הכל א' רק בסוף ניכר כמ"ש
 שפת אחת חסן וגו' וא' בזוהר (ח"ב קפח ב)
 כוננת לא כתיב אלא חסן. וע"ז א' (ברכות
 נה.) חלמא טבא מדוותי' מסתיי' בישא
 עליבואא מסתיי' פ"י. כל מעשה עוה"ז נקרא
 חלמא כמ"ש בשו"ב וגו' ומ"מ אז"ל (שם נו:)
 חלום א' מס' בנבואה וכן שבת א' מס'
 בעוה"ב שקלת טעם נרגש ג"כ בעוה"ז כענין
 א' מס' שהוא התחלת הרגשת הטעם היותר
 מועט כי א' מס"א אין טעם והתחלתו א'
 מס'. כי המעשים הם רושמים מועטים
 לאמיתות הנקודה שבלב הנעלם. וע"ז אז"ל
 (שם נה:) החלומות הולכים אחר הפה היינו
 בד"ת שע"י ד"ת יכול לזרר כל מעשים שעשה
 יהי' לטוב ואע"פ שהיו איך שהיו ע"י הפה
 הוא נעשה טוב שהש"י מאיר עיניו בזה ואז
 נקבע החלום לאמת כנ"ל דתורה היא אמת
 ומי שדבוק בתורה הרי דבוק בחיי עולם
 האמיתים ממילא כל המעשים שלו ע"כ כן כי
 במקום שהוא האדם שם הוא כולו:

[קמא] **דהערלם** שמגיע לאדם הוא נראה
 לכאורה ראי' שגם החשק

והמיות שהי' לו מקודם הי' שקר כי שפת
 אחת תכון לאדם. אבל באמת אדרבא עי"ז
 הקב"ה בונה שחון לעד החשק כאשר משיג
 בהעלם שהוא בהסתר פנים מהש"י ומחשן
 מהש"י שיחיר לו הרי כבר אינו בהעלם שע"ז
 כא' תכלית הידיעה שלא נדע. ודבר זה
 נקרא עטוה והוא מדרגה היותר גדולה כטודע
 וגא' ועמים יירשו ארץ פי' ירושה אין לה
 הפסק (ב"ב קכט:) וכמ"ש במרע"ה שהי'
 ענו מכל האדם לא כהתה עינו וגו' שלא
 הי' לו למעלותיו שום הפסק ודייקא עי'
 נעשה שתיכון לעד. וגא' (הושע ו) מה אעשה
 לך וגו' וחסדכם כענן בוקר וגו' שפוסק מיד
 החשק פ"ב חלצתי בניאים וגו' פי' כי
 ממתשבות ורלוטות הטובות שבישראל נבנה
 קומת הנביא וחכם הדור ולכן א' (ערכין ז.)
 פרנס לפי הדור וא' חיזה דור חביב בו' דור
 המדבר והי' אז פרנס משרע"ה שנא' לא קם
 וגו' וכאשר חסדם כענן בוקר אז מגיע
 המשפט חלצתי וגו' ואז"ל (תענית ה:)
 במעשיהם לא נא' אלא באמרי פי היינו שלא
 נחשוב א"כ שהתחלת החסד הי' שקר וכך
 הפרנס וא"כ זהו במעשיהם. לזה אמר
 דהאמת אינו כן רק באמרי פי שגם זה מהש"י
 שרצה שיהי' העלם ועי"ז ומשפטיך אור יא'
 שיהי' האור במשפט שכולם יודו ויענו אמן
 בע"כ כי מגיע לכם במשפט אורה וטובה:

[קמב] **אע"פ** שבעיני העוה"ז אין לאדם
 לסמוך על נס כמשאז"ל
 (שבת לב.) בעיני העוה"ז יסמוך אף על
 נס. ר"ל אף שרואה שכפי דרך התוריי

המסודר [שזה נקרא דרך הטבע של עוה"ב]
 כמעט אבדה תקותו ח"ו מרוב חטאיו ושעליו
 נא' ולרשע וגו' שרואה שמדחים כל המעש"ט
 שלו עכ"ז יסמוך על כס כי העוה"ב אינו
 בטבע. וגם יוכל להיות מאפילה לאור גדול
 [מאפילה דייקא] וע"ז נא' בטח בה' ועשה
 טוב וגו' ולא יחוש שח"ו המעש"ט לריק
 וכ"א בזוהר (תולדות קמב ח) ע"פ עו לו
 כך היינו לענין זה שמסילות בלבבם שיעזרנו
 והפך לבו לטוב ע"ז יוכל לסמוך ולא כחמ"ו
 כו' ע"ש. ומסילות ר"ל שאינו הדרך כבושה
 רק הש"י יכול לעשות מסילה מן האר בלבבם
 לטובה. וידוע כל כס הוא יש מיש ולא באחר
 ריקניא ולכן לריך אפעל"ת מקודם. אבל
 יש עוד מדרגה כי הש"י מחדש בכל יום
 תמיד מע"ב דהיינו בריאה יש מהין וכד"ש
 לב טהור ברא וגו' וכשאלתינו השיבנו וגו'
 וזהו הנסים הנעלמים בדרך הטבע כמ"ש ועל
 ניסוך כו' והוא הב"ק שיו"א בכל יום שבו
 כו' והוא בהעלם גדול ועו"א שם אח"כ גול
 על ה' וגו' אחר ובטח וגו' יבוא למדרגה
 שני' שהוא יעשה. הש"י בעלמו יעשה הכל
 [משא"כ מקודם ח' ועשה אהה] וענין גול
 דבר שרריך לגלגל היינו שהוא ברחוק ובכל
 ההרחקים והסתרים יגלגל דרכו והנהגתו אל
 הש"י [פי' על בסמוך. גם על ממש כמ"ש
 כתר יתנו וגו' ואז"ל (שמו"ר פ' כא) מתפילתן
 של ישראל] ר"ל שממנו הכל וממילא הוא
 יעשה רק לריך מקודם בטח וגו' ככ"ל [והוא
 מדרגת בע"ת בשעתא חדא דרך כס ואח"כ
 שמתהפכים לזכות נעשה לדיק גמור והוא
 מדרגת גול וגו' ופליגתא איזה גדול וידוע

דאלו ואלו דא"ח ואכ"מ] :

[קמג] **בשמתחיל** האדם לכטס לתורה ועבודה שבלב אז

הש"י מאיר לו מאוד כמ"ש פתח דברך וגו' וכל המחשבות ורעויות לתורה ועבודה נקרא דברך שהש"י מדבר עם האדם ואלו המחשבות נעשים מזה. ובפתיחה יאיר מאוד שזה מבין פתיים כמ"ש בשמו"ר (פ' ג') דקורין לינוקא פתיא. ובהתחלת העבודה נקרא כ"א נער ולהתחלת הצנה לריך אור גדול ואח"כ מסתלק כמש"ל ע"פ זה (בר"ר פ' ג) זש"ה בראשית וגו' ויהי אור ואז"ל אור שברא כו' גמו והנה למה בראו ע"כ העורך כך שיברא ויגמו. וכן בעת ת"ת נא' אני אמרתי אלהים אתם וגו' שהי' אז פתח דברך ואח"כ נסתלק עד לעת"ל שיחזור. והעצה לזה תפלה כידוע דהתחלה הוא מדרגת אברהם אע"ה והוא פתח דברך והסוף שחזר להאיר הוא דוד הנוע"ה ומשיח והוא דרגא דתפלה כמ"ש ואני תפלה ולכך דהמע"ה בעת בנין בהמ"ק שהי' ג"כ פתח דברך באור גדול והתנדבו בלב שלם פתח בתפלה שמרה זאת לשלם לי"ר וגו' שלא יסתלק ויגמו [זכה דקדושה ראשונה קידשה לשמחה וקידשה לעת"ל ואע"פ שחרב בקדושתו עומד כי קדושה ו נשארה בישראל לשלם] מעתה והוא דרגא דידו'. ולכן אנו אומרים אחר התפלה פסוק זה כי ע"י התפלה נכנסים מוחין ומחשבות ורעויות ומשקות חדשות בלב האדם [ולמי שחפלתו מות אכזבים מלומדה גם העני' כך שאינו מרגיש רק בהרגל אבל מ"מ אין שום תפלה מאיש ישראלי שלא יענה רק על כל תפלה יש עני'

כמ"ש קרוב וגו' באמת וכו' אמת ליעקב
 הייט כל ישראל] ומבקשים שלא יגנו :

[קמר] במקום שהוא המחשבה של אדם

שם הוא כל האדם כי

עיקר האדם אינו הגוף רק הגפש והגפש
 אינו דבר רק כח המחשב ומארהר והרואה
 שבאדם. ומקום שמחשבתו ארוקה כך הוא
 כל גורת האדם באותו עת. חדע שכח
 המחשבה שבאדם בעת הזיווג פועל בולד
 שיה' כן וכמו שהי' בכבשים דיעקב וכו' (מדר"ת נשא ז) מלידת בן לבן לכושיים [ח"ש
 גרה לא.]. תלה הכתוב הזכרים כו' כי הכל
 לפי המחשבה (כמשכ"ת לעיל אות ס"ג) [
 וידוע דטיפת הזרע הוא תמליח כח האדם
 שהרי עי"ז טלד ג"כ דמות אדם ע"כ היא
 תמליח מכל כחותיו ומיבריו והרי שכל כחותיו
 ואיבריו מלובשים כך כי במקום שמחשב נעשה
 אותו דבר גורת כל האדם באותה דבר.
 ולכך המחשב באחדות הש"י בכל שעה נעשה
 כן ועו"א (שהש"ר ה' ב) תמתי חלומתי ט'
 ח' (שם כו"פ ג) לא זו מחבבה ט' וח'
 שכינה מדברת מתוך גרוט. וכן הדבק בתורה
 שמחשב בה חמיד כל איבריו כן כמש"ל
 (סוף חגיגה) ח"ח אין אור של גיהנם שולטת
 בהן שכל גופן אש שנא' הלא כה דברי באש.
 יכן בכל מדה ומדה ולכך אברהם יצחק ויעקב
 חבות העולם זכו לבריהם אחריהם שכל בנייהם
 גופן משונה משאר אומות עכו"ם וכן להיפך
 ח"י. ועי"ז ח' (ברכות יח :) רשעים בחייהם
 קרויים מתים לפי שדביקה מחשבתם במקום
 הנקרא מיחה ר"ל שאין קיים למד. וגם

באותו שעה אין לו שום חיות אלה שזה נקרא
חיים. ולכן אז"ל בשילהי כחוצות (ק"ח :)
ע"ה כו' מלאתי להם תקנה כו' שמלך המחשבה
בת"ח מעשה כמו ת"ח :

[קס"ה] **בב"ל** פעולת האדם המעשה הוא
כמו גוף והמחשבה נשמה

וגוף בלא נשמה אינו כלום לכך מתעסק
פטור ואינו כשוגג דעכ"פ מחכוין למעשה
מש"כ מתעסק שאין שום כונת המחשבה.
רק בחלבים ועריות שכן נהנה ובהגאח אדם
א"א שלא יתכוין בהעלם כל שהוא עכ"פ
שנבצע האדם מרגיש בהגאחו אע"פ שאין
יודע בעלמו שאינו זכר. וידוע נשמה שנחת
בי טהורה ולכך מחשבה רעה אין הקב"ה
מזרפה למעשה (קידושין מ.) כי באמת כל
מחשבות רעות הוא מרות שקות שפוא דמיון
המחדמה לחכמה כקוף בפני אדם כידוע

רק כשיוצא לפועל במעשה ובעש"י שם הוא
מקום שליטת הרע וכח הדמיון. ובתשבה
שלוקח כל המחשבות ומחזרן למקורן ממילא
נשארן הפעולות גוף מת בלי חיות ומ"מ
צריך סיגופים לגוף עד הגוף שיכלה מהר
ואכמ"ל עוד. וכן במעשה המלכות דשם
מחשבה טובה מלטרפת שהוא באמת. ומעשה
בלא מחשבה הוא בעולם עש"י וע"ז נאמר
אשרי איש ירא וגו' ואז"ל (ברכות ח.) דוסוב
לך לא כתיב כידוע אשרך בעוה"ז וסוב לך
לעוה"ב שהוא ביו"ד ע"ש המחשבה כדפירש"י
ע"פ אז ישיר. וירא ה' העובד במעשה רק
אשרך בעוה"ז אבל מ"מ גם דבר זה בטובה
קיים לעד כי הש"י הבטיח ג"כ תחה"מ
להשארם הגופים הטובים. לכך דבר זה הוא

שבו ואישור בכל העולמות מה שזה מאושר
 בעוה"ז ללדיק ואע"פ ששם אינו בן מ"מ כך
 מאושר שם במעלה זו שבעוה"ז הוא לדיק.
 אבל הנהגה מיגיע כפיו הוא שאינו מתעסק
 כנ"ל שכן נהגה שהנהגה הוא הרגשת
 המחשבה. ודבר זה כד"ש (קידושין מא.).
 לאדם טוב מטעמין לו מפרי מעשיו כו' והוא
 בא אחרי היגיע כפיס במעשה אח"כ מהגיס
 אותו מלמעלה מעין עוה"ב ואז זוכה לטוב
 לך גם בעוה"ב :
 אות קמו חסר

[קמו] ע"י היראה אדם זוכה לבגים כמ"ש
 כי כן יבורך גבר ירא ה' וגבר
 נקרא האיש מלד כמו בן גברא [ולכן נקרא
 בן התרנגול כד"ש (ברכות כב.) שלא יהיו
 כו' כתרנגולים] וגם שם הגבורה כמ"ש איזהו
 גבור כו' וכשהוא באותו כח ירא פי' מוגדר
 שלא יעשה רק לרצון הש"י [וגם יראה זו
 בושא כמ"ש בנדרים (כ.) שמחבייש בחדרי
 חדרים מפני הש"י] אז זוכה לשכר פרי הבטן.
 שהגפן פורי' עושה פירות זיתים. כי שמן
 הוא חכמה וגפן יראה כגודע וראשית חכמה
 יראת ה' ואי יראת ה' אולרו אין כו'. ויין
 ישמח לב כמ"ש בחדב"א (סא"ר רפ"ג) יראתי
 מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי כי כשיודע
 שהש"י פועל הכל והוא הטתן לו כח וגבורה
 מזה נמשך יראה וגם שמחה. וידוע שזהו
 כונת רז"ל (ברכות ד:) על איזהו בן העוה"ב
 זה הסומך גאולה לתפלה ואז"ל כל ישראל
 יש להם חלק לעוה"ב. כי באמת כל ישראל
 הם במדרגה זו וכמ"ש מספר רובע ישראל

שהקב"ה מכניס עלמו בזה ממילא אין לחוש .
 וכמ"ש ע"ז (נדה ט.) מי יתן טהור מטמא
 לא אחד יחידו של עולם דלולא היחוד הגמור
 א"א להבין זה כי בתאוה זו הוא מקור
 החסרונות שמן הנחש כמשאז"ל (מ"ר ר"פ
 תזריע) בעוון מלא כו' והוא ישי שמת בעטיו
 של נחש וכמ"ש (בר"ר סו"פ יח) הנחש
 השיאני ראה אותן עסוקים כו' ואח"כ טלד
 להם הבושה בזו וידעו כי ערומים דלמאנה
 אין בושה כמ"ש ביעקב [דלא מת שהוא חיקן
 זה] ולכך שדרו של אדם לאחר ז' שנים נעשה
 נחש כו' (ב"ק עו.) [דשדרה הוא מהלך
 הזרע מן המוח כגודע וז' שנה הוא סדר
 שלש ולכן אמרו זמן זה לעבורו של נחש
 בצבורות (ח.) ואכמ"ל. ולא כרע צמודים
 היינו שאין לו שום יראה כי הכריעה הוא
 מפני היראה ובושה. וזה א"א בישראל כמ"ש
 (יבמות עט.) ג' סימנים ט' וכמ"ש בנדרים
 (כ.) בידוע שלא כו' ולכך בלעם שהי'
 מאורש רע לא האמין בזה ואי מי שהוא
 טהור וקדוש כו' (נדה לא.) כי לא ידע כלל
 שאפשר להיות בזה ג"כ קדושה וטהור מטמא .
 ומי שעיקרו חסר היינו שהעיקר טמא באמת
 שמה הוא שורש האדם כמ"ש בעוון חוללתי
 וגו'. רק שבאמת יש בזה ג"כ קדושה וטהרה .
 אבל בלעם עקרו חסר שלא הי' בעקרו שום
 טוב וטהרה לכך לא ידע להבין זה רק בני
 ישראל שדביקים ביחידו של עולם כמ"ש שמע
 ישראל וגו' :

[קמח] י"ג ת"ח שזכה דשמעתיה מדרין
 בעלמא ויש שאין זוכה לכך
 ואין זה ראי' שזה גדול מזה שלפעמים יש

ד"ח יקרים צפי מי שהוא. וכמו שאנו רואים
 בכלעם שאמר פרשה שלימה בתושב"כ
 [וליודעים חן כי גם כל הדבורים מפרעה
 ואבימלך ועכו שזכר בתורה הרי הם ד"ח
 ממש והי' זה אללס וע"י דבורם נתגלה לנו]
 זכ"א צפ' חלק (קו) על דואג דמתחלה בקש
 דוד עליו שלא יבוא לעלמא דאחי ואח"כ
 דלא לימרו שמעתחא צי מדרשא משמי' הרי
 דאפשר שיאמרו שמעתחא משמי' אע"פ דאין
 לו חלק לעוה"ב. וכן באחר מתחלה בחיי
 ר"מ אמרו שהי' משפטו דלא לימי לעלמא
 דאחי ואפ"ה אמר ר"מ שמועות ממנו וכמ"ש
 הקדמונים דבכ"מ אחרים היינו מה שלמד
 מאחר. וכן אח"כ עדיין הי' בניהוס עד זמן
 ר' יוחנן כדאי' בחגיגה (טו:) ואפ"ה רבי
 שסידר המשניות קבע שמועה בשמו באבות
 לפי ששמועותיו הם תורת אמת וד"ח ממש.
 אבל צריך רחמים גדולים שיהיו ד"ח בכלעים
 בלבנו ושיהי' הוא כך כמו הד"ח שמיג ומולא
 מפיו. וכמ"ש צפ' חלק (שס) בתורתו של
 דואג מן השפה ולחוץ פי' ואין נבלע בלב
 להיות כך וכדאי' התם רבותא למיבטי בעיי
 כו' אלא הקב"ה לבא בעי. פי' הצעיות הם
 ספיקות בעבודת ה' ומלותיו ואם הם כך
 בלב אז הוא רבותא ולא בפה:

[קמט] **שלימות** האדם הוא כשיהי'
 כך כמו שהוא משיג
 השלימות שצריך להיות. והיינו שכל הד"ח
 שהוא משיג וההגהה התוריית איך שאפשר
 לאדם השלם להשיג. זה הוא שלימותו מה
 שאפשר לו להשיג וצריך להשיגו. כי השגה

האדם וחכמתו הוא עלם שורש נשמתו וחיותו
וכ"א יש לו שורש בפ"ע כמש"ל (ברכות
גח.) שאין בנ"א דומין זה לזה בפרטופיהן
והפרטוף הוא מעיד על פנימיות הלב כנודע
וכמ"ס בזהר (יתרו) מחכמת הפרטוף וכמ"ס
חכמת אדם תאיר פניו והיינו שפנימיות הלב
וכן עומק חכמת כל אחד משתנה זה מזה
ולכן אמרו (שמו"ר פ' נב) ע"פ הולך האדם
לביח עולמו שכל א' יש לו עולם בפ"ע והוא
הנקרא אלס במק"א (שבת קנב.) כ"א יש
לו מדור לפי כבודו וכמ"ס בחיקונים (ריש
תי' סט) דעולם בפ"ע ר"ל עולם קטן שלו.
ור"ל שכל א' כולל כל כחות העולם כמ"ס
בלמנו כדמותו וכשנו"י לשלימותו זה נקרא
בל' ר"ל קונה עולמו כמ"ס בע"ז (יז.) יש
קונה עולמו כו' והיינו שעולם שלו הוא אללו
בקנין. כי יש שמשגיג ואיט כך כמו שמשגיג
ואז השגתו רק בראי' לבד. וזהו החללת
כניסת האדם לד"ת כמ"ס ברוקח אין חוץ
כחסידות בחללתו אבל הוא רק בראי' ולריך
השתדלות עד שמגיע להיות כך בקנין ונבלע
בלב כל מה שמשגיג ואז נקרא קונה עולמו.
ואז הוא עת הפטירה כלשון גמ' דע"ז שס
והיינו שאין לו עוד מה להשהדל בעוה"ז שהוא
הפרוודור ועולם המעשה וההשתדלות. והוא
לא יוכל להגיע יותר מעולמו שלו. ולכך בעת
מ"ת שאז ה' הבלעת ד"ת בקנין [אחר שקדמה
הראי' בקי"ס ראחה שפחה כו'] כנודע.
אז"ל (שבת פח:) שילחה נשמתו והוריד
הקב"ה טל של תחי' וכאמרס ז"ל (פרדר"א
פ' לד) ע"פ לא יראני האדם וחי שבשעת
מיתתו רואה. והיינו דכשמגיע לתכלית הקנין

צכה לראי' שנית כי חוזר להתחלה ומיד
מסתלק לעולם מחודש והוא עוה"ב :

[קנ] **כשהקב"ה** מרומם איזה דבר טוב
בעולם אז ממילא אותו
דרגא בכס"א גושפלא . וכן להיפך כשרואה
איזה דבר רע בתכלית השפלות ידע כי אותו
דבר בקדושה הוא בתכלית הרוממות . וכמ"ס
כי לי כל בכור ביום הכווי כל בכור בארץ
מזרים . ונאמר וכל קרני רשעים אגדע
תרוממה קרנות לדיק באותו דבר שזה ע"ע
זה נתרומם וגא' אמלאה המרבה ודרז"ל
(מגילה ו .) קסרי וירושלים כו' פי' ששניהם
במדריגה א' במלכות . וכל אומה יש לה כח
מה כמ"ס אופי' של אומה זו כו' ולכך ירמי'
קוין על אבדן אומות עכו"ם כמ"ס לבי
למואב וגו' וכמ"ס בזמ"ר (ר"פ בלק) והיינו
שבאבדן אותה אומה נחטטל אותו כח .
(כמשנ"ח לעיל אות מ"ז עי"ש) ובכל דבר
יש ג"כ טוב כידוע ואז נתרומם אותו כח
הטוב . וכמו באבדן סדום שהיו אבירי לב
הרחוקים מלדקה נתבשר לידת יצחק שהי' ג"כ
גבור הלב כטודע . וכן באבדן מזרים הי'
הכנה למ"ח כידוע מחכמת מזרים שהיתה
מופלגת ולכך יחזקאל שנבואתו חכמה כמ"ס
בברטת (כו :) ילפה לחכמה אמר כמה
פרשיות על חורבן מזרים שעי"ז תרוממה
קרנות חכמת האמת . וכן א' כמה פרשיות
על לור שג"כ היתה מפוארת בחכמה כטודע
רק לור היתה מופלגת בחכמות שכליות
מפסולות כנ"א [לור לשון ליר ולר לורה .
ומלא וי"ו שהוא אות אמת כמ"ס בזהר (ריש

ויקרא) לפי שנחמסו צבין ביהמ"ק והי' לפעולתם אחיזה בחיי עולם. אבל זר חסר [לשון זר ולורר] 'במלכות רביעית הכתוב מדבר (כמ"ש בר"ר סו"פ כא) היינו לפי שגא' בהם והידיים ידי עשו שג"כ כחם בפעולת ידם ונחמרה הוי"ו ועי' בלק"ת מהאריו"ל שכל"מ שיחסר אות מהשם יורה על הטומאה] והוא דוגמת חכמת חושבע"פ [שאו' היתה התחלטה ולכך חבדן זור הי' ביותר כמ"ש ושכר לא הי' וגו' שנאבד גם כל שללה והיינו כפי תוקף הרוממות הראוי' לתושבע"פ בהתחלטה. וקיבל נבוכדנצר שכר עבודתו מזור במלרים כי משם נלמח] וחכמת מלרים הוא בכשפים שהוא למעלה מהטבע והשכל דוגמת תורה שכתב שהיו הם דוגמתם בזה לשמת זה :

[קנא] **עתות** הירידה שיש לאדם שאין לו שום חשק לתורה ועבודה זה הכנה לעלי' גדולה. והיינו ע"י הצטקה שזופק כשמחבונן על דרכיו ורואה שפלותו וירידתו. וכמ"ש ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני וידוע דרשת רז"ל (סנהדרין קו.) על רפידים שרפו ידיהם כו' וזה הי' הכנה למ"ת שהוא תכלית החיזוק ידיה' בד"ת. ונאמר והנשיאים הביאו את אבני השהם ודרז"ל (במד"ר פי"ב) נשיאים חסר לפי שנחמסו כו' ובגמ' (יומא עה.) נשיאים ממש כו' פי' שפ"י הפללות ולעקו להי' זכו לכך שהנשיאים ממש הם הפגונים הביאו להם אבני השהם מסתמא לכל נשיא המליא אבט וזה דבר יקר יותר מכל הנדבות ואלו הביאו נדבתם מקודם לא הי' להם זה

עדיין. והמשל בנשיאים שהוא חשך ע"פ
 העולם וממנה האורה יאל לכל צאי עולם.
 וכן שמעתי ע"פ המכסה שמים בעבים ואח"כ
 עי"ז המכין לארץ מער. וכן עשו הם מתחלה
 העללות הוא החושך :

[קנב] **כפי** התרחקות האדם מן הרע והיינו
 מכל חמורות העוה"ז ותשוקות
 דלגרמי כך הוא מתקרב להש"י ומשיג אורו
 ית' וכמ"ש השיבט והאר פניך. וכן להיפך
 כפי השגתו מהש"י כך מתרחק מעיני עוה"ז
 כמ"ש אנכי ולא יהיה לך. ועו"א אס אין
 יראה אין חכמה אס אין חכמה אין יראה.
 חכמה הוא השגת הש"י ויראה הוא מן החטא
 והא בלא הא לא בני. ויראה נקרא אור
 וכלי קיבול שהלב מתפנה מכל מיני תשוקות
 וחמדות וממילא הוא כלי פטי לקבל ד"ת
 וכמשו"ל יאל דבר של לינטת נכנס דבר של
 תורה יאל דבר של תורה נכנס של לינטות.
 כי כשהלב פטי מד"ת ממילא הוא מוכן לקבל
 כל מיני תאות כי א"א שיהי פטי לגמרי.
 ולכך הם שניהם ביחד ואין הא' קודם לחבירו
 רק ברגע כמימרי' אבל היבך תכוף לו
 נדרגה האחרת. והמפנה לבו להש"י תיבך
 הש"י משרה אורו גם כי היראה היא מה
 שהש"י שואל מבני אדם כמ"ש ועתה מה וגו'
 והחכמה מה שהש"י משפיע כמ"ש יהיב
 חכמתא וגו' ונא' כי ה' יתן חכמה וגו'.
 ואחמדל"ת לריך להיות מקודם ועו"א (שהש"ר
 ה) פתחו לי כחודה של מחט כי די בכ"ש
 יראה ואז יושפע בלבו נגדו כך חכמה. ונמילא
 ע"י החכמה תביא לו עוד יראה ואז תבוא
 עוד חכמה וחזר חלילה עד שיהי פתחים

שיהי' כו' ואמרו קמאי ובלבד שיהי' נקב
מפולש מטבר לעבר. ור"ל שיהי' מנוטמקי
לכו התעוררות גמור דעויבת החטא ולעצוב
כל עניני עוה"ז אפי' רגע א' די :

[קניג] **העגמת** נפש שיש להדם על עוונותיו
הוא חמורת יסורין וכמ"ש
בזוהר (ויקהל ריב א) ממשיח ע"ש. וידוע
דנפש מנהיג הדור הוא הכוללת כל נפשות
הפרטיות שבדור. ונפש משיח הוא כלל נפשות
כל הדורות אחר השלימות של השתדלותם
בעוה"ז [כמו שהאבות כוללים נפשות כל
הדורות בהשתלחם ושורשם ומקור מולאם]
ומלא בכל נפש פרטי נקודת השתדלותו אל
התכלית האמיתית הוא נקודת משיח ובאותו
נקודה הוא סובל לער על עוונת גטעם
מדוכא מעוונותיו ונוקל בזה העונשים דיסורין.
וע"ש דמקבלם בג"ע ר"ל שמהעורר ע"ז
מכח ד"ת ע"ש (ר"י א') דרקיע שעל הג"ע
נעשה מד"ת ע"ש והיינו שרואה חומר העונות
וכיוצא. וע"י הנער והעג"כ שיש לו בנקודת
הלב מעוטתיו עי"ז מהעורר הוקף נקודת
משיח הגנוזה בו ומאיר לו. וע"ש (רי"א ב')
דמאור של ניהנס בא לג"ע וזהו הסימן על
העג"כ שנתקבל לפניו ית' כאשר בא עי"ז
לפוע דהיינו ג"ע והייט שמאיר לו מנקודת
משיח דר"ל השלימות שבסוף. וע"ש דההוא
אשא נחית מלעילא רק כיון דמטי לארעא
לא דקיק ר"ל שהוא מיראה עלילה וע"ד
שאז"ל (הגיגה יג:) נהר דיטר מויעתן של
חיות מתוקף היראה שלהם ויורד על ראש
רשעים ועי"ז מחלזנים וזוכים יראי שמי

דייקא לשמש לדיקה יעו"ש :

[קנר] **כשם** שרריך אדם להאמין בהש"י
 כך לריך אח"כ להאמין

בעלמו . ר"ל שיש להש"י עסק עמו ושאינו
 פועל בטל שבין לילה כו' וכחיתו שדה שלאחר
 מיחסם נאכדו ואינם . רק לריך להאמין כי
 נפשו ממקור החיים ית"ש והש"י מחענג
 ומשחשטע בה כשעושת רלונו . וזה פי' ויאמיט
 בה' ובמשה עבדו פי' משה ר"ל כלל ס"ר
 נפשות ישראל בדור ההוא האמינו שהש"י
 חפץ בהם [וממילא ג"כ בנזקה אשר הוא
 ממש הם וכמשאז"ל (ב"ב קכ"א :) שכל זמן
 שהיו ישראל מופים לא נתייחד הדבור למשה .
 וכמ"ש במק"א כי כל חטאי ישראל חטא
 ג"כ משה שהוא כללותם כמו בעגל ה' חטא
 משה בשבירת הלוחות ובאמת הוא דבר תמוה
 וזר מאוד אפי' לקרוע ס"ת בחמתו ולהשליכה
 לארץ מכתב יד סופר דעלמא כ"ש הלוחות
 מכתב ה' . והוא ממש חטא דעגל כמ"ש
 במק"א וכשנא' לו יישר כחך ששברת ידע
 כי גם בנ"י קן כמ"ש בע"ז (ה .) בואו
 ונחזיק טובה לאבותינו כו' ובקצרות התאווה
 א' הלאן ובקר ישחט וכן בני מריבה ובמרגלים
 ה' חטאי השליחות כמ"ש שלח לך לדעתך
 ואכמ"ל [כולם] ורואי ומקבל נח"ר מן חלק
 הטוב שבהם :

[קנה] **הבבוד** של האדם בעוה"ז הוא

כפי טהרתו בדברי הרשע

שלו שהם הלבושין בעוה"ז לדברי המנוה .

וכמ"ש בזהר (בשלח ט"א א) דנלח והוד לבושי

מלכא והם חרין בדי ערבה כמ"ש ברע"מ

ובתיקונים שעליהם אז"ל בוי"ר פ' אמור ערבה

לא טעם ולא ריח כך כו' ע"ש. וכן המשילו
 בחולין (לג.) ע"ה ות"ח לפליא ואחכליא
 ע"ש. וכן יש בפעולת כ"א בעלמו. פעולות
 התורה הם מעשה ח"ח ופעולות דרך ארץ
 נקרא ע"ה. וכן דרשו רז"ל (סוכה כא:)
 על ועליהו לא יבול אפי' שיחת חולין כו'
 שהם עליא לאחכליא דהיינו ד"ח ואלמלא
 עליא כו' כמ"ש בברכות (לה:) הגהג בהן
 כו'. במטותא מיניכו כו'. והרבה טו' ולא
 עלתה. דאלמלא כו'. וא' בשבת (ק"ג.)
 דמאני מכבודתא (ושם קמה:) ובלא מתא
 חותבאי. והיינו דאחר שנתגרש אדה"ר מג"ע
 שהוא מקומו עשו לו מלבושים וכפיהם הוא
 הכבוד. וזהו בעוה"ז שפעולות התורה ומלות
 הוא נקרא גוף האדם והרשות הוא מלבשו
 אבל בג"ע הלבוש מפעולת התורה ומלות
 כמ"ש בזוהר (ויקהל רי א) והיינו דגוף האדם
 שם נקרא רק המחשבות ורעויות שבמוח ולב
 [וכמו שבעוה"ז הגוף נקרא גוף האדם והלבוש
 הוא המלבוש את הגוף. ולאחר מיתה אז
 גוף האדם נקרא הגשמה והגוף נקרא רק
 לבוש. וזהו דרגא דרשב"י בברכות שם דלית
 ל"י הגהג בהן מדת ד"ח כי הוא זכה בעוה"ז
 ממש להיות כמו בג"ע שהגוף רק לבוש ועליא
 לאחכליא ולא המדת ד"ח וכמ"ש בשבת (לג:)
 שהעניש להעוסקים בד"ח ואכ"מ] ושם הכבוד
 כפי הפעולות שלו בתורה ומלות. ועוד
 למעלה הלבוש כדאי' בזוהר (שם ב) מן
 חכונות שבלב ורעויות לתורה ומלות ע"ש.
 ושם הכבוד לכל א' כפי כוננו הטובה ועדיין
 נקרא בלא מתאי. אבל במתאי זה יהי'
 בעוה"ז שהוא שנת היובל (כטודע בזוהר)

שחשבו איש אל אחותו שם יהי שמאי השם
מורה על העלם ר"ל כפי עלם שורש כ"ח
במקור מחלג הנשמות . ואז יהיו ערומים
כקודם החטא בלי לבוש שהלבוש נעשה רק
ע"י ידיעה דטוב ורע וע"י הבחירה והשתדלות
האדם שהוא הטרח דע"ש אבל אז יתברר
שאין מקום להשתדלות כלל :

[קגו] **תיקון** למקרה לילה [וגם במזיד
נקרא קן בלשון הכתוב

ובדרז"ל . ובסנהדרין (קו .) ע"פ וחקראן ר"י
אומר שנעשו כולם כו'] להאמין באמונה
שלימה שאין שום מקרה בעולם כלל וכל מה
שיארע לו ידע שהכל בכונת מכוין ית"ש .
ודבר זה הוא באמת עיקר הכל וכל תרי"ב
מלות התורה הם רק עיטין להגיע לידיעה זו
שהכל נהש"י . וכל העבירות נקרא בתוכחה
אם תלכו עמי קרי לשון מקרה כי העבירות
הם יליאה מן הסדר ואין להם סדר [ובשום ה'
וגו' כחולמים כמו בחלום אדם עושה כמה
מעשים וכשהקיץ אין כלום כך כל העבירות
אז . זולת הקרי שזה גם כשהקיץ יש פעולה
וכן כל העבירות נקרא כן ואכ"מ] וכן כל
העושים נקרא שם חמת קרי . ועי"ו שמאמין
שאין מקרה ממתיק כל הדינים ומתקן כל
העבירות כי א"כ ע"כ כולם לא האו יולאים
מן הסדר והי' מסודר כך ולא במקרה וא"כ
אינו עבירה ועל עון הזכר הוא תיקון ביחוד :

[קגו] **אלו** הי' נמלא אדם שומר הברית

כל ימיו בתכלית שלא נחווין

מעולם באותו אבר להגאחו הי' חי לעולם

וכמשא"ל (וי"ר פי' כז) אם יאמרו לך אלו

לא חטא אדם הי' חי לעולם אמור להם הרי
אלי' כו' ואלי' נקרא מלאך הברית כטדע
[ולכן אמרה לו אותו אשה באת אלי בחשה"מ
(כמ"ש פדר"א פ' לג) וידוע כי כל שקר
שאמרים על אדם הוא מה שאותו אדם
מיוחד לטובה באותו דבר כמ"ש למשה מדוע
תתנשא וגו' וגא' והאיש משה ענו וגו' .
ואז"ל (סא"ר פ' יח) אותו תיטק משיח
בן יוסף . וידוע כי הוא המתקן אותו דבר
דרגא דיוסף ומיתתו נק' והביטו אלי את
אשר דקרו כמ"ש בסוכה (נב .) . וח"א יזה"ר
ושניהם אמת כי משיח בן יוסף דוקר ליזה"ר
וע"י שבני ישראל אין נקיים בזה על ידם
מגיע מיתתו כמ"ש במק"א ולכן אמרה מדוע
באת להזכיר עטו והוא החייהו ואכמ"ל] וישי
מח בעטיו של נחש ונקרא נחש בכחוב ר"ל
שרק דבר זה הי' בו שורש נחש כמשז"ל
עליו (מ"ר ר"פ תזריע) ע"פ בעוון חוללתי
וגק' ג"כ בישעי' משורש נחש ילא לפע וגו'
על משיח . והייט דב"ד יהי' ג"כ משורש זה
והוא יזכה לחיים דייקא ולא משיח בן יוסף
כי רק ע"י תיקון הקלקול יהי' החיים עד"ש
(תמיד לב .) מה יעשה אדם ויחי' ימית עלמו .
כידוע דאילנא דמותא נקרא הארץ העלוונה
כמ"ש בזהר במדבר קי"ט א' בהטלותך קג"ה
ב' ותיקונה לחברה בבטלה עי"ז נעשה מאילנא
דמותא אילנא דחי' ולא בענין אחר . וע"י
קלקול הברית מגיע הקלקול בזה כנודע בטעם
הי' זילך ולכך אין מועיל תשובה היינו כמ"ש
אם יכופר וגו' עד תמותון בג' חלוקי כפרה
שהי' ר"י דורש דשמירת הברית נקרא קידוש ה'
בסוטה (י :) יוסף שקידש ש"ש כו' [כידוע

דש"ס הוא ה' (שניתוסף ביוסף) אחרונה דשס
 שמוסר עלמו לשס שהוא דרגא דארץ הנז' [ו
 וזד"ח נדרש מפלל הן לאו . והעלה לזה בזהר
 ס"פ במדבר קב"א א' שימסור נפשו למיתה
 בלא רמיה ע"ס . והיינו כמ"ס בתענית (ח :)
 מקרא דדניאל דקבלת הלב באמת הוי כמעשה
 ועי"ז אפה לחיים כנ"ל [אך צריך להיות
 באמת כי אם יתשוב עי"ז לזכות בחיים אינו
 באמת וזו אדרבא סכנה כמ"ס בזהר .
 והיינו כמ"ס אל יפחח פיו לשטן וכמ"ס בפי
 בהעלותך שס גבי משה . והיינו לפי ששס
 משה לא רצה באמת כן שהרי ביקש אדרבא
 שיה' טובת ישראל ואכמ"ל] :

[קנח] עי"ז מס"כ למיתה במחשבתו באמת
 גמור שמסכים בלבו אם רצון
 הש"י וטוב לו יותר למות ח"ו הוא רוצה כך
 ברצון טוב הוא כיוול מגזרת מיתה ר"ל .
 כמ"ס שמחשבתו וקבלתו על עלמו כמעשה
 והוא אח"כ כאלו בא בגלגול שני לזה-העולם
 והוא ידע מה שקלקל בגלגולו הראשון ויכול
 לחקנו בגלגול זה . ואין לך שום עבירה שבטולם
 שאין לו תיקון עי"ז כי המיתה מכפרת על
 הכל . ולכן מזמור דאליך ה' נפשי אשא
 מסיים בנפ"א והוא יפדה את ישראל מכל
 עונותיו [ועי"ז דמס"כ למיתה הייט שהוא
 בלא מחשב בעיני עלמו עי"ז דבוק באותה
 מדרגה שנקרא ה"א כוודע] . ולכך דוד
 המע"ה הגבר שהקים עולה של תשובה אמר
 דבר זה . כי ראשי היצרים הם ב' דעבירה
 ודע"ז כמ"ס ביומא (סט :) ובשהש"ר ומשיהם
 מי שפורש מיית כמ"ס בע"ז (יז .) וזכה דוד

לאליך הי' וגו' פדיון על המיתה וחיים שאל
 ממך נחת לו. והייט כי ב' היצרים הג'ל הם
 ב' קצוות שהם הפכיים זה לזה כגודע ויוסף
 עמד בנסיון דעבירה ולא דוד. והנה המשפט
 מייס במשיח בן יוסף ומשיח בן דוד הוא
 להיפך רק דמיוסף ילא ירבעם שהוא יצרא
 דע"ז ודבר זה א"א לארס לתקן רק ע"י
 ביטולו מן העולם לגמרי ע"י חנכה"ג בטענת
 לא הוא ולא אגרי'. משא"כ יצרא דעבירה
 צריך בעולם כדאי' התם ולכך אין מגיע
 המיתה ואכ"מ. ולכך זכה דוד לדרגא דמס"צ
 למיתה בחיים שהוא רק ע"י בטול יצרא דע"ז
 אללו לגמרי שאין שום כח זולת הש"י ומוסר
 עלמו כולו להש"י ואכמ"ל עוד. [ופנחס זה
 אלי' מלאך הברית ובא מזרעא דיוסף שפטפט
 ביצרו רק שבטים ביזוהו מזרעא דיתרו שפיטס
 כו' יצרא דע"ז ככ"ל רק הוא מסר נפשו
 למיתה בזמרי שאלמלי נהפך זמרי והרגו כו'
 כמשאז"ל (סנהדרין פב.) ולכן זכה לברית
 שלום באל"י דחי לעולם]:

[קגט] ירדך ששז מוחלין לו ולכל העולם

כולו כמשאז"ל (יומא פו:)

זאך אפשר מחילה. רק שמעורר בלבס ג"כ
 הרהורי תשובה ולא כל הרוצה לעשות עלמו
 יחיד בזה עושה כי לא הי' עדיין. רק משיח
 ב"ד הוא יהי' כן כי צריך שיהי' נפשו כוללת
 מכל הנפשות כי בלא"ה אין הרהורי תשובתו
 יכולים להוליד הרהורי תשובה במי שאין להם
 שייכות לנפשו. וצריך שיהי' ההרהורי תשובה
 כוללים כל חלקי נפשו. כי מי שכולל כל העולם
 כולו א"כ יש לו כל מיני כחות של כל העולם
 כולו ואם שב רק בכח א' לבד אין מעורר

תשובה רק למי שנתלים באותו כח. כמו דוד
 המע"ה שהי' ג"כ כולל כל הגפשות שהרי
 הוא רגל ד' שבמרכבה והקים עולה של
 תשובה רק בעון חטאה לבד. ולכן ירבעם
 שהי' נקי בזה [כמו ששמעתי שנקרא אפרתי
 שפי' שם זה מי שלרק"מ ולכן מנא חן בעיני
 אחי' השילוני שזהו דרגא דשילה יש לו יחס
 עם שבט אפרים] לא שב ונחלק על מלכות
 ב"ד. וזלזל האבות ודוד לא הי' מי שכולל
 כל העולם כולו [כי משרע"ה כולל רק הח"ח.
 אלא שדור המדבר כולו דור דעה ות"ח].
 ושאר יחידים ששבים יש להם יכולת להשיב
 רק הגפשות התלוים בהם [ובאותו כח ששבים]
 כאותו תלמיד במנחות (מד.) שפי' תשובתו
 עורר ג"כ הרהור תשובה באותה אשה שהיתה
 שייכת לו שהרי נעשית אח"כ אשתו. ומי
 שמחוייב מיחה בחטאיו א"א לעוררו בתשובה
 עד שימכור נפשו למיחה ג"כ שזה מדרגת
 תשובתו ואז יוכל לעורר בו תשובה ולכך
 פנחס עזר המגפה [שהוא שונש המגיע לגזת
 אנדרלמוסיא. רק ששבו] ט"י מסירת נפשו
 למיחה ועוררם ששבו כמ"ש גבי מלחמת מדין.
 וכן בצר"ר (ס"פ סה) בעובדא דר"י צר"י
 איש לרידה שרק כשהולכייהו ללזב אז עורר
 בתשובה לבן אחותו. וכן משה ואהרן נפלו
 על פניהם בעת מחלוקת קרח שראו שנגזר
 עליהם מיחה ומסרו נפשם למיחה כמ"ש
 בזוהר וכדי להעלותם בתשובה. ולא הועיל
 לפי שהם נחלקו עליו והפרידו עצמם מחבורם
 בנפשו ולכך לא פעל התעוררותו בלבם כי
 צמדה שאדם מודד מודדין לו ובדרך שרונה
 לילך מוליכין אותו :